

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Katedra geografie

Karin KLINGEROVÁ

HLUČÍNSKO: REGIONÁLNĚ GEOGRAFICKÁ STUDIE

**THE HLUČÍNSKO: REGIONAL-GEOGRAPHICAL
STUDY**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.

Olomouc 2009

Prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci vypracovala sama pod vedením Doc. RNDr. Václava Touška, CSc. a také, že jsem veškerou použitou literaturu a zdroje uvedla v seznamu použité literatury.

V Olomouci 10. 5. 2009

.....
podpis autora

Ráda bych na tomto místě poděkovala panu Doc. RNDr. Václavu Touškovi, CSc. za poskytnutí rad a připomínek při zpracování bakalářské práce.

Vysoká škola: Univerzita Palackého

Fakulta: Přírodovědecká

Katedra: Geografie

Školní rok: 2008/09

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

student

Karin KLINGEROVÁ

obor

Regionální geografie

Název práce:

Hlučínsko; regionálně geografická studie

The Hlučínsko: regional-geographical study

Zásady pro vypracování:

Cílem bakalářské práce je zpracovat základní regionálně geografickou studii o území správního obvodu obce s rozšířenou působností Hlučín.

Struktura práce:

1. Úvod obsahující mj. formulaci dílčích cílů práce
2. Přehled literatury k řešenému problému
3. Popis zdrojových dat a zvolené metodiky
4. Historický vývoj území s důrazem na vývoj administrativního členění po roce 1848
5. Stručná fyzicko-geografická charakteristika studovaného území
6. Obyvatelstvo – vývoj dlouhodobý (1869 – 1991) a současný (1991 -2007), struktura, očekávané trendy do nejbližších let
7. Hospodářství – historické kořeny, stav na konci osmdesátých let, transformace, současný stav, největší zaměstnavatelé, očekávání
8. Trh práce
9. Formulace hlavních závěrů
10. Shrnutí (v angličtině)

Bakalářská práce bude zpracována v těchto kontrolovaných etapách:

1. Rešerše literatury k řešenému problému – 31.12.2008
2. Analýza obyvatelstva – 28.2.2009
3. Analýza hospodářství – 31.3.2009
4. Analýza trhu práce a závěry – 30.4.2009

Rozsah grafických prací: tabulky, grafy a kartogramy prezentující výsledky výzkumu

Rozsah průvodní zprávy: 40 až 50 stran textu včetně tabulek + práce včetně všech příloh v elektronické podobě

Seznam odborné literatury:

Odborné články a studie věnující se problematice Hlučínska + poznatky z literatury věnující se problematice metod geografického výzkumu (Ekonomická a sociální geografie, A. Čeněk, 2008)

Vedoucí bakalářské práce: Doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.

Datum zadání bakalářské práce: 6.10.2008

Termín odevzdání bakalářské práce: 31.5.2009

vedoucí katedry

vedoucí bakalářské práce

OBSAH

1. ÚVOD	8
(VČETNĚ METODIKY PRÁCE A ZDROJŮ DAT)	8
2. VYMEZENÍ A CHARAKTERISTIKA OBLASTI	12
3. FYZICKO-GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA STUDOVANÉHO ÚZEMÍ	16
3. 1. Geomorfologické členění	16
3. 2. Klimatické podmínky	18
3. 3. Hydrologické podmínky	19
3. 4. Půdní poměry	20
3. 5. Biogeografické poměry	20
3. 6. Chráněná území	20
4. HISTORICKÝ VÝVOJ ÚZEMÍ S DŮRAZEM NA VÝVOJ ADMINISTRATIVNÍHO ČLENĚNÍ PO ROCE 1848	22
4. 1. Prvotní osídlení	22
4. 2. Doba Přemyslovců	23
4. 3. Pod vládou Habsburků	23
4. 4. Pod vládou Pruska	24
4. 5. Doba po I. světové válce	25
4. 6. II. světová válka	26
4. 7. Doba po II. světové válce	27
4. 8. Administrativní členění	28
5. OBYVATELSTVO	30
5. 1. Vývoj počtu obyvatel města Hlučín a jeho zázemí	30
5. 2. Vývoj počtu obyvatel správního obvodu ORP Hlučín	31
5. 3. Pohyb obyvatelstva	32
5. 4. Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví	39
5. 5. Národnostní struktura	41
5. 6. Náboženská struktura	42
5. 7. Vzdělanostní struktura	44
5. 8. Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity	46
6. DOJÍŽĎKA ZA PRACÍ	49
7. TRH PRÁCE	51
8. HOSPODÁŘSTVÍ	53
8. 1. Doprava	53
8. 2. Zemědělství	54
8. 3. Průmysl	56

<i>8. 4. Služby</i>	<u>59</u>
9. ZÁVĚR	<u>61</u>
10. SUMMARY	<u>63</u>
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	<u>64</u>
SEZNAM PŘÍLOH	<u>68</u>

1. ÚVOD

(VČETNĚ METODIKY PRÁCE A ZDROJŮ DAT)

Hlavním cílem této bakalářské práce je studie socioekonomických charakteristik ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Hlučín. Jde především o zjištění změn, ke kterým došlo po roce 1989.

V úvodu své práce se zabývám vymezením zájmového území a jeho charakteristikou. V další části je popsána fyzicko-geografická charakteristika. Tato kapitola obsahuje podrobnější geomorfologické členění, klimatické podmínky, hydrologické podmínky, půdní poměry, biogeografické poměry a chráněná území. Čtvrtou kapitolou je historický vývoj s důrazem na administrativní členění po roce 1848. Zde popisuji dobu od prvotního osídlení až po současnost. Následuje kapitola o obyvatelstvu. Ta zahrnuje vývoj obyvatelstva ve městě Hlučín a jeho zázemí od roku 1869 až do 2001, pohyb obyvatelstva, rozdělení podle věku a pohlaví, národnostní, náboženskou a vzdělanostní strukturu a ekonomickou aktivitu obyvatel. Pozornost je také věnována dojížděcí za prací a trhu práce. Poslední kapitolou je hospodářství, kde se zabývám dopravou, zemědělstvím, průmyslem a službami.

Pro zpracování historického vývoje byly použity historické a vlastivědné monografie Chrásteckého, Malohlavy a Plačka. Důležité byly i publikace Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848 – 1960, Statistický lexikon obcí v zemi Moravskoslezské a Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850 – 1970. Fyzicko-geografickou charakteristiku jsem popsala na základě prostudování mapových děl a publikací Demka, Vlčka, Quitta, Tomáška, Weissmannové a Culka. Hlavní metodou zpracování kapitoly o obyvatelstvu je srovnání zkoumaného území s vyššími územními jednotkami (okresem Opava, Moravskoslezským krajem a Českou republikou). Důležité je v této práci použití statistických údajů ze Sčítání lidu, domů a bytů z let 1991 a 2001. Hospodářskou situaci jsem zpracovala za pomoci databáze HBI (Hoppenstedt Bonnier Information) a internetových stránek jednotlivých firem. Dále jsem použila portál Ministerstva práce a sociálních věcí. Všechna použitá literatura je uvedena v seznamu použité literatury. V přílohách jsou uvedeny tabulky obsahující data za obce správního obvodu ORP Hlučín a data za vyšší územní jednotky.

Pro zhodnocení počtu obyvatel jsem použila bazické a řetězové indexy. Bazický index nám udává stav počtu obyvatel daného roku v procentech oproti roku 1869.

Vypočte se jako podíl počtu obyvatel daného roku a roku 1869 vynásobený stem. Řetězový index udává stav počtu obyvatel daného roku v procentech oproti zkoumanému roku předchozímu. Vypočítá se jako podíl počtu obyvatel daného roku a zkoumaného roku předchozího vynásobený stem.

V části o pohybu obyvatelstva jsem vypočetla přirozený přírůstek, migrační přírůstek a celkový přírůstek. Přirozený přírůstek je rozdíl počtu narozených a zemřelých, migrační přírůstek je rozdíl počtu přistěhovalých a vystěhovalých a celkový přírůstek se vypočítá jako součet přirozeného přírůstku a migračního přírůstku.

Dále jsem vypočetla podíl přistěhovalých a vystěhovalých na 1000 obyvatel. Přistěhovalí (vystěhovalí) se vypočítají jako podíl počtu přistěhovalých (vystěhovalých) ku střednímu stavu obyvatelstva v určitém roce krát 1000. Dále jsem vypočítala hrubou míru porodnosti (hmp), hrubou míru úmrtnosti (hmú) a migrační saldo. Hmp se vypočítá jako podíl počtu narozených a středního stavu obyvatelstva vynásobený 1000, hmú jako podíl počtu zemřelých a středního stavu obyvatelstva vynásobený 1000. Hmp, hmú a migrační saldo jsem rovněž počítala pro každou obec v rámci období (pět let) od roku 1991 – 2007, přičemž poslední období je dva roky (2006 – 2007). Hmp se v tomto případě vypočetla jako součet narozených za pět let (dva roky pro poslední období) děleno střední stav obyvatel za pět let (dva roky) krát 1000 děleno pěti (dvěma). Hmú se vypočetla jako součet zemřelých za pět let (dva roky pro poslední období) děleno střední stav obyvatel za pět let (dva roky) krát 1000 děleno pěti (dvěma). Stejně tak migrační saldo se vypočetlo jako součet migračního přírůstku za pět let (dva roky pro poslední období) děleno střední stav obyvatel za pět let (dva roky) krát 1000 děleno pěti (dvěma). Dále jsem v této práci vytvořila graf udávající migrační saldo (‰) a přirozený přírůstek (‰). Migrační saldo bylo vypočteno jako podíl migračního přírůstku a středního stavu obyvatelstva vynásobený 1000, přirozený přírůstek jako podíl přirozeného přírůstku a středního stavu obyvatelstva vynásobený 1000.

Strukturu obyvatel podle věku jsem rozdělila na obyvatelstvo předproduktivní tj. ve věku 0 - 14 let, produktivní 15 – 64 let a poproduktivní 65 let a více. Strukturu obyvatelstva podle věku jsem zhodnotila indexem stáří a podle pohlaví indexem feminity. Index stáří (%) se vypočítá jako podíl počtu obyvatel ve věku 65 a více let a počtu obyvatel ve věku 0 – 14 let vynásobený 100, index feminity (‰) je podíl počtu žen a počtu mužů krát 100. Vzdělání jsem zhodnotila ukazatelem vzdělanostní úrovně. Vypočítá se podle vzorce: $4 \times (\text{podíl počtu obyvatel s nejvyšším ukončeným vzděláním})$

vysokoškolským a počtu obyvatel staršího patnácti let) + 3 x (podíl počtu obyvatel s nejvyšším ukončeným vzděláním středoškolským a maturitou a počtu obyvatel staršího patnácti let) + 2 x (podíl počtu obyvatel s nejvyšším ukončeným vzděláním středoškolským bez maturity a počtu obyvatel staršího patnácti let) + 1 x (podíl počtu obyvatel s nejvyšším ukončeným vzděláním základním a počtu obyvatel staršího patnácti let).

V rámci struktury obyvatelstva podle ekonomické aktivity jsem obce zařadila podle pracovní funkce zaměstnaných v jednotlivých sektorech.

Tab. 1: Funkční klasifikace obcí dle druhu ekonomické aktivity obyvatelstva

Typy obcí		I. sektor	II. sektor	III. sektor	
		primér	sekundér	terciér	
Monofunkční	zemědělská	≥ 75 %	-	-	
	průmyslová	-	≥ 75 %	-	
	obslužná	-	-	≥ 75 %	
Bifunkční	zemědělsko-průmyslové	≥ 25 %	≥ 25 %	< 25 %	I. ≥ II.
	průmyslově-zemědělské	≥ 25 %	≥ 25 %	< 25 %	II. > I.
	průmyslově-obslužné	< 25 %	≥ 25 %	≥ 25 %	II. ≥ III.
	obslužně-průmyslové	< 25 %	≥ 25 %	≥ 25 %	III. > II.
	obslužně-zemědělské	≥ 25 %	< 25 %	≥ 25 %	III. ≥ I.
	zemědělsko-obslužné	≥ 25 %	< 25 %	≥ 25 %	I. > III.
Polyfunkční	zemědělská	> 25 %	> 25 %	> 25 %	největší podíl v priméru
	průmyslová	> 25 %	> 25 %	> 25 %	největší podíl v sekundéru
	obslužná	> 25 %	> 25 %	> 25 %	největší podíl v terciéru

Pro stanovení obce jako centrum dojížděky za prací musí splňovat tři kritéria:

- 1) do centra dojíždí za prací minimálně 500 osob
- 2) existují minimálně 3 obce ze kterých se do centra dojíždí
- 3) minimálně 1000 obsazených pracovních míst (OPM)

Obsazená pracovní místa jsem vypočítala dle vzorce: $OPM = Z - V + D$, kde Z jsou zaměstnaní v obci, V jsou vyjíždějící z obce za prací, D dojíždějící do obce za prací.

V kapitole o trhu práce byla od roku 2005 použita nová metodika. Uchazeči o zaměstnání jsou všichni nezaměstnaní, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání tj. evidovaní nezaměstnaní, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí zaměstnání. Za dosažitelné se nepovažují uchazeči ve vazbě, ve výkonu

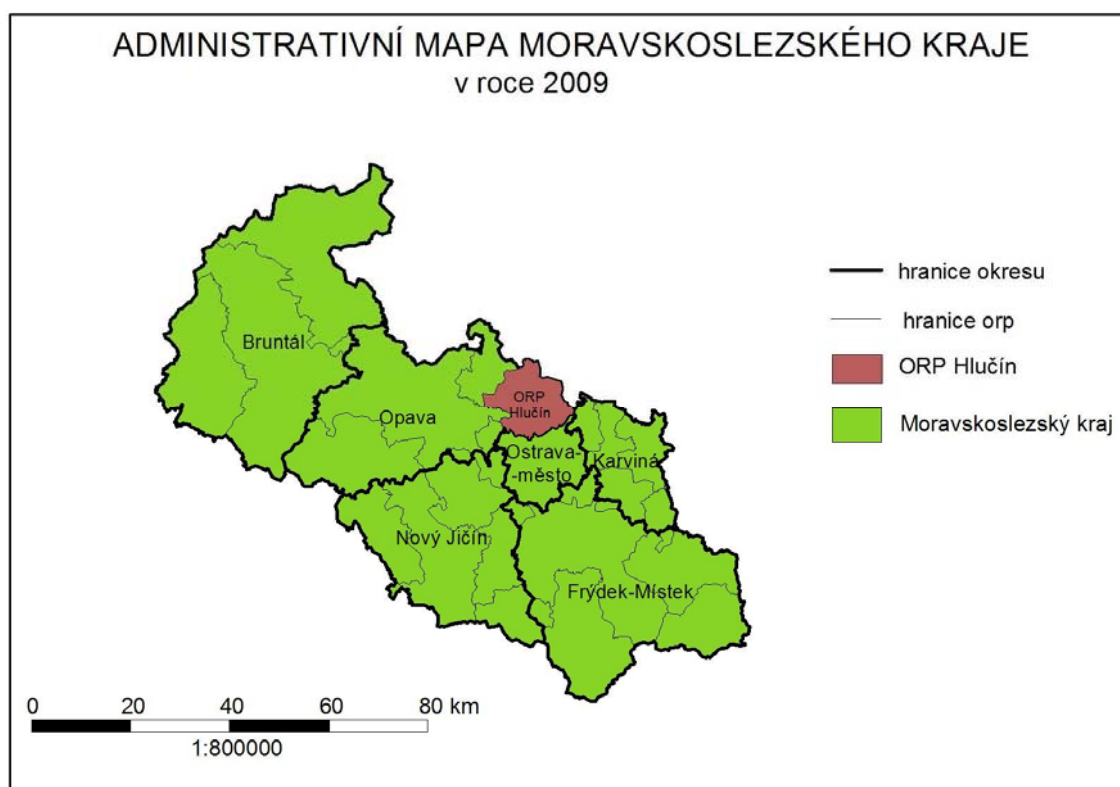
trestu, v pracovní neschopnosti, uchazeči na rekvalifikačních kurzech, uchazeči vykonávající krátkodobé zaměstnání, pobírající peněžitou pomoc v mateřství.

Samotná práce je zpracována v programu Microsoft Word. Grafy a tabulky jsem zpracovávala v programu Microsoft Excel. Kartogramy jsem vytvořila v programu ArcView GIS 3.2a, drobné úpravy byly provedeny v programu Malování.

2. VYMEZENÍ A CHARAKTERISTIKA OBLASTI

Zájmovým územím této práce je správní obvod obce s rozšířenou působností (dále jen obvod ORP) Hlučín. Seznam obcí s rozšířenou působností a obcí s pověřeným obecním úřadem byl stanoven zákonem č. 314/2002 Sb. ze dne 13. 6. 2002 a nabyl účinnosti dne 1. 1. 2003.

Obvod ORP Hlučín se nachází v Moravskoslezském kraji. Území kraje se skládá z 6 okresů (Bruntál, Frýdek-Místek, Karviná, Nový Jičín, Opava, Ostrava-město) a 22 správních obvodů obcí s rozšířenou působností, do kterých spadá celkem 299 obcí z toho je 40 měst. Kraj zaujímá rozlohu 5 427 km², je šestým největším krajem v České republice. Se svými 1 250 000 obyvateli je nejlidnatějším krajem v České republice, zároveň však s počtem 299 obcí jedním z krajů s nejmenším počtem obcí.¹

Obr. 1: Mapa Moravskoslezského kraje
Pramen: ArcView GIS 3.2a, vlastní zpracování

¹ Český statistický úřad : *Statistická ročenka Moravskoslezského kraje 2008* [online]. 2008, 16. 12. 2008 [cit. 2009-03-07]. Dostupný z WWW: <[http://www.czso.cz/xt/edicniplan.nsf/t/13002E5D72/\\$File/13-810108.pdf](http://www.czso.cz/xt/edicniplan.nsf/t/13002E5D72/$File/13-810108.pdf)>.

V okrese Opava, k němuž náleží i obvod ORP Hlučín, jsou 4 obvody ORP (Vítkov, Opava, Kravaře, Hlučín). Největším je v tomto okrese Opava (56 709 ha), nejmenším Kravaře (10 058 ha). Správní obvod ORP Hlučín je současně správním obvodem s pověřeným obecním úřadem. Zaujímá rozlohu 16 534 ha s počtem obyvatel 39 860.² Svou rozlohou se řadí ke středně velkým obvodům v kraji, rovněž počtem obyvatel ke středně zalidněným obvodům ORP. Je složen z 15 obcí (Bělá, Bohuslavice, Darkovice, Děhylov, Dobroslavice, Dolní Benešov, Hať, Hlučín, Kozmice, Ludgeřovice, Markvartovice, Píšť, Šilheřovice, Vřesina, Závada). Samotný správní obvod sousedí na východě s malou částí obvodu ORP Bohumín, na jihu s obvodem ORP Ostrava-město, na jihozápadě s obvodem ORP Opava, na západě s obvodem ORP Kravaře a na severu s Polskou republikou. Na jeho území se nalézají dvě města a to Hlučín a Dolní Benešov.

Obr. 2: Mapa správního obvodu Hlučín
Pramen: ArcView GIS 3.2a, vlastní zpracování

² Stav k 31. 12. 2007

Tab. 2: Základní informace o obcích správního obvodu ORP Hlučín k 31. 12. 2007³

obec	počet obyvatel	rozloha v ha	hustota zalidnění (obyv./km ²)	první písemná zmínka
Bělá	693	286	242,3	1349
Bohuslavice	1 607	1 536	104,6	1288
Darkovice	1 260	514	245,1	1250
Děhylov	664	508	130,7	1434
Dobroslavice	727	724	100,4	1377
Dolní Benešov	4 203	1 481	283,7	1312
Hať	2 539	1 574	161,3	1250
Hlučín	14 232*	2 114	673,2	1256
Kozmice	1 793	1 087	164,9	1349
Ludgeřovice	4 683	1 082	432,8	1303
Markvartovice	1 840	679	270,9	1377
Píšť	2 090	1 568	133,2	1228
Šilheřovice	1 587	2 165	73,3	1377
Vřesina	1 359	689	197,2	1270
Závada	583	527	110,6	1349
obvod ORP Hlučín	39 860	16 534	241,0	-

V tabulce č. 2 jsou uvedeny základní údaje o obcích. Nejstarší písemná zmínka pochází z roku 1228 u obce Píšť. Naopak u obce Děhylov se první písemná zmínka objevuje až v roce 1434. Největší počet obyvatel má město Hlučín (14 232), nejmenší počet obec Závada (583 obyvatel). Co se rozlohy týče největší není Hlučín, jak by se dalo předpokládat, ale Šilheřovice s rozlohou 2 165 ha. Tato obec je díky své velké rozloze obcí s nejmenší hustotou zalidnění pouze 73,3 ob./km². Nejmenší rozlohu má obec Bělá. Největší hustotu zalidnění město Hlučín.

Po reformě v roce 1989 docházelo k stále menšímu příjmu finančních prostředků do regionu. Reakcí bylo vytvoření Sdružení obcí Hlučínska dne 18. září 1991, s cílem hájit zájmy regionu. Původně spolupracovalo se sdružením 35 obcí. 27. října 1998 došlo k podepsání nové zakladatelské smlouvy mezi 24 členy. Z obvodu ORP Kravaře (Kravaře, Bolatice, Chuchelná, Koberice, Rohov, Sudice, Štěpánkovice, Třebom), z obvodu ORP Opava (Hněvošice, Chlebičov, Oldřišov, Služovice, Velké Hoštice), z obvodu ORP Hlučín (Hlučín, Dolní Benešov, Bohuslavice, Darkovice, Hať, Kozmice,

³ Český statistický úřad : *MOS - Městská a obecní statistika* [online]. 2008 [cit. 2009-03-07]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0805/>; vlastní výpočty a zpracování Koutecká, V. a kol., 2004, 96 s.

* tučně vyznačené hodnoty označují nejmenší a největší hodnoty (popř. nejstarší a nejmladší písemnou zmínku)

Ludgeřovice, Markvartovice, Šilheřovice, Vřesina, Závada). Později přistoupili obce Píšť, Bělá (obvod ORP Hlučín) a Strahovice (obvod ORP Kravaře). V dnešní době se sdružení zaměřuje především na spolupráci v oblasti cestovního ruchu, kultury a propagace regionu jako celku. Celé území má rozlohu 29 521 ha, počet obyvatel 65 575 a hustotu obyvatel 222,1 ob./km².⁴

⁴ Koutecká, V. a kol., 2004, 96 s.

3. FYZICKO-GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA STUDOVANÉHO ÚZEMÍ

3. 1. Geomorfologické členění⁵

Z geomorfologického hlediska je území obvodu ORP Hlučín značně rozdílné. Tato oblast patří ke třem geomorfologickým provinciím.

1. Západní, severní a centrální část obvodu ORP Hlučín

provincie: Středoevropská nížina

soustava: Středopolské nížiny

podsoustava: Slezská nížina

celek: Opavská pahorkatina

podcelek: Poopavská nížina

okrsek: Kravaňská rovina

podcelek: Hlučínská pahorkatina

okrsek: Vřesinská pahorkatina

Opavská pahorkatina

Je plochá pahorkatina s plochou 392,52 km² a střední výškou 258,3 m. Je budována kvartérními, převážně pleistocenními sedimenty kontinentálního zalednění. Plochý periglaciální povrch je většinou pokrytý sprašovými hlínami. Nejvyšší bod je Almín kopec (315 m. n. m.), nacházející se v Koberčické pahorkatině.

Poopavská nížina

Nachází se ve střední a jižní části Opavské pahorkatiny. Zaujímá rozlohu 123,68 km², střední výška je 261,1 m. Rovina na kvartérních, hlavně pleistocenních sedimentech. Plochý periglaciální povrch s širokými údolími a údolní nivou řeky Opavy. Převládají zde pole a louky, podél řeky Opavy břehové porosty.

⁵ Demek, J. a kol., 2006, 543 s.

Hlučínská pahorkatina

Nachází se v jihovýchodní části Opavské pahorkatiny. Zaujímá rozlohu 248,44 km², střední výška je 259,1 m. Plochá nížinná pahorkatina na pleistocénních usazeninách pevninského zalednění a sprašových hlínách. Typický periglaciální erozně denudační povrch s příznačnými suchými a asymetrickými údolími. Převládají zde pole a louky.

2. Jižní část obvodu ORP Hlučín

provincie: Česká vysočina

soustava: Krkonošsko-Jesenická

podstava: Jesenická

celek: Nízký Jeseník

podcelek: Vítkovská vrchovina

okrsek: Děhylovská pahorkatina

Nízký Jeseník

Je plochá vrchovina s plochou 2 876,27 km² a střední výškou 482,5 m. Tato vrchovina je složená převážně ze spodnokarbonských drob a břidlic, méně z devonských hornin moravsko-slezského devonu a spodního karbonu. Místy se zde vyskytují neovulkanity, ostrůvky neogenních usazenin, spraše a sprašové hlíny. Na severním a východním okraji se nalézají usazeniny středopleistocenního pevninského zalednění. Vrchovinu tvoří vesměs příkré zlomové svahy, plochý povrch se sklání k jihovýchodu a východu. Okraje jsou rozřezány hlubokými údolími vodních toků, pravoúhlé ohyby řek Odry, Moravice, Opavy a Hvozdnice. Nejvyšší bod je Slunečná (800,2 m. n. m.).

Vítkovská vrchovina

Nachází se ve východní části Nízkého Jeseníku. Zaujímá rozlohu 999,08 km², střední výška je 429,8 m. Plochá vrchovina tvořená spodnokarbonskými břidlicemi a droby. Četné denudační zbytky badenských sedimentů v údolích a denudační zbytky sedimentů pleistocenního kontinentálního zalednění v okrajové severní a východní části území. Kerná k východu ukloněná vrchovina s rozsáhlými zbytky holoroviny

a hlubokými údolními. Hluboká údolí Odry a Moravice vytvářejí ve vrchovině četné zaklesnuté meandry.

3. Východní část obvodu ORP Hlučín

provincie: Západní Karpaty

soustava: Vněkarpatské sníženiny

podstava: Severní Vněkarpatské sníženiny

celek: Ostravská pánev

okrsek: Antošovická rovina

Ostravská pánev

Je rovina a plochá pahorkatina s plochou 483,08 km² a střední výškou 244 m. Sníženina vzniklá poklesem Českého masívu při podsouvání pod Karpaty. Osu tvoří široká niva řeky Odry, která v pánvi přijímá ze severozápadu řeku Opavu a z jihu Ostravici a Olši. Pánev je vyplněná různě mocnými souvrstvími mořských třetihorních sedimentů a čtvrtohorních glacigenních, fluvialních i eolických usazenin. Karbonské sedimenty v podloží obsahují sloje černého uhlí, povrch je značně změněný zástavbou města Ostravy a hornickou a průmyslovou činností.

3. 2. Klimatické podmínky

Na zkoumaném území se nachází pouze jedna klimatická oblast a to mírně teplá MT 10. Oblast je charakteristická dlouhými, teplými a mírně suchými léty a krátkou, mírně teplou a velmi suchou zimou. Sněhová pokrývka zde trvá jen krátce. Průměrný roční srážkový úhrn se pohybuje okolo 600 mm a průměrná roční teplota vzduchu kolem 8°C.⁶ Na tomto území se nenachází žádná klimatologická stanice, nejbližší stanice je Ostrava-Poruba.⁷ Manuální srážkoměrná stanice se nachází v obcích Hať a Děhylov.⁸

⁶ Quitt, E., 1975

⁷ ČHMÚ : Český hydrometeorologický ústav - Úsek meteorologie a klimatologie [online]. 1997-2008 , 8. 1. 2008 [cit. 2009-03-13]. Dostupný z WWW: <http://www.chmi.cz/meteo/ok/images/st_cz.gif>.

⁸ ČHMÚ : Český hydrometeorologický ústav - Úsek meteorologie a klimatologie [online]. 1997-2008 , 8. 1. 2008 [cit. 2009-03-13]. Dostupný z WWW: <http://www.chmi.cz/meteo/ok/images/stprec_cz.gif>.

3. 3. Hydrologické podmínky⁹

Celé sledované území je odvodňováno řekou Odrou a náleží Baltskému moři. Nejvýznamnější řekou je Opava, pramenící v okrese Bruntál, a vlévající se do řeky Odry v Ostravě. Do Opavy se na území obvodu ORP Hlučín vlévají zleva řeky Opusta, Juliánka, Vařešinka a Jasénka, zprava Děhylovský potok. Další významnější toky jsou Doubravka, Vřesinská Bečva, Kozlovský potok a Ludgeřovický potok.

Řeka Opava patří mezi vodní toky II. řádu. Vzniká soutokem Černé a Střední Opavy ve Vrbně pod Pradědem ve výšce 540 m n. m. Plocha povodí je 2 088,8 km², délka toku 118,6 km a průměrný průtok u ústí je 15,01 m³/s. Řeka patří mezi silně až velmi silně znečištěné vodní toky.

Dalším vodním tokem II. řádu je Vřesinská Bečva. Pramení jihozápadně od Vřesiny ve výšce 255 m n. m. a ústí zleva do Odry u Zabelkova (Polsko). Plocha povodí je 31,1 km², délka toku 13,2 km a průměrný průtok u ústí je 0,10 m³/s.

Třetím vodním tokem II. řádu je Ludgeřovický potok, pramenící východně od Darkoviček ve výšce 260 m n. m. Ústí zleva do Odry u Petřkovic v nadmořské výšce 205 m. Plocha povodí činí 17,1 km², délka 7,3 km a průměrný průtok u ústí 0,03 m³/s.

Doubravka je vodním tokem III. řádu. Pramení v Bělé ve výšce 248 m n. m., státní hranice s Polskem přetíná u Píště v nadmořské výšce 210 m. Plocha povodí je 25,9 km², délka toku 8,2 km, průměrný průtok u státní hranice je 0,06 m³/s.

V údolní nivě Opavy vznikly po vytěžení písků a štěrků u obcí Dolní Benešov a Hlučín rozsáhlejší vodní plochy využívané k rekreaci. Na území se nachází množství rybníků. Mezi nejvýznamnější nacházející se u Dolního Benešova patří Nezmar, Chobot, Bobrov, Rakovec, Bezedno a Přehyně a Poštovní rybník ležící u Hlučina.

Nezmar je nádrž na Stružce v povodí Benešovského potoka napájené řekou Opavou. Nalézá se 18 km západně od Bohumína, zemní hráz je 3,5 m vysoká a 2 100 m dlouhá. Zaujímá rozlohu 65,5 ha, celkový objem 1,2 mil. m³. Slouží k chovu ryb.

Poštovní rybník se nachází 2 km jihozápadně od Hlučina. Zaujímá rozlohu 13 ha. Je průtočný na pravém přítoku Opavy. Slouží k chovu ryb.

⁹ Kestřánek, J., 1984, 315 s.

3. 4. Půdní poměry ¹⁰

Nejrozsaáhlejším typem půd jsou luvizemní hnědozemě a pseudogleje. Místy se zde vyskytují kambizemně. V nivě řeky Opavy se nachází glejové luvizemně.

Hnědozemě jsou velmi hodnotnými zemědělskými půdami. Pod humusovým horizontem leží slabě zesvětlený eluviální (ochuzený) horizont, který je u většiny hnědozemí orbou zcela zlikvidován. Luvizemě jsou půdy nižší kvality, vyskytují se zde občasné převlhčení. Hlavním půdotvorným procesem pseudoglejových půd je oglejení. Oglejený horizont vzniká při střídání povrchového převlhčování s vysycháním půdy. Dochází k uvolňování železa. Zemědělská hodnota pseudogleje je velmi nízká.

3. 5. Biogeografické poměry ¹¹

Převážná většina území se nachází v Opavském bioregionu náležející do Polonské podprovincie. Velká část bioregionu leží v Polsku, v ČR má rozlohu 454 km². Pro tuto oblast jsou charakteristické ledovcové sedimenty se sprašovými hlínami, teplé a suché klima, dubovo-bukový vegetační stupeň.

Nejjižnější část (okolí Děhylova) se nalézá v Nízkojesenickém bioregionu náležející do podprovincie Hercynské. Jeho celková plocha je 2 529 km². Bioregion tvoří náhorní plošiny na usazeninách kulmu s údolími zaříznutými do svahů. Převažuje bukový místy dubovo-bukový vegetační stupeň.

3. 6. Chráněná území ¹²

Na území obvodu ORP se nachází čtyři přírodní rezervace, jedna přírodní památka a tři památné stromy.

Přírodní rezervace Černý les u Šilheřovic I

Rezervace je vzdálena 3 km jihovýchodně od obce Šilheřovice. Byla vyhlášena v roce 1970 a její výměra je 8,04 ha. Vyskytuje se zde nepravidelně prosvětlená dubová bučina s převahou buku. V lokalitě můžeme spatřit vzácné druhy střevlíkovitých brouků, z ptáků např. krutihlava obecného.

¹⁰ Tomášek, M., 2007, 67 s.

¹¹ Culek, M., a kol. 1995, 345 s.

¹² Weissmannová, H., a kol. 2004, 456 s.

Přírodní rezervace Černý les u Šilheřovic II

Tato rezervace je ve vzdálenosti 2 km jihovýchodně od obce Šilheřovice. Tvoří jednotný komplex s přírodní rezervací Černý les u Šilheřovic I. Byla rovněž vyhlášena v roce 1970 a její výměra je 7,69 ha. Flóru zde tvoří buk lesní, dub lesní, habr obecný, bříza bělokorá, jedle bělokorá, houby. Z fauny pobývajících na tomto území jsou významní netopýři, střevlíkovití brouci, z ptáků hýl rudý a čáp černý.

Přírodní rezervace Dařenec

Nachází se východně od obce Vřesina. Vyhlášena byla v roce 1969 a zaujímá rozlohu 32,94 ha. Stromové patro zde tvoří hlavně habr obecný a dub letní, ve východní části je hojná bříza. V keřovém patře převažuje habr. Nížinný les hostí hmyz typický pro dubové porosty v této oblasti, např. z brouků chráněný krajník hnědý, mrchožrout housenkář, tesařík a vzácná dlouhošíjka velká.

Přírodní rezervace Štěpán

Tuto rezervaci tvoří rybník, nacházející se u obce Děhylov na pravém břehu řeky Opavy. Rezervace byla vyhlášena v roce 1994 a její rozloha činí 45,24 ha. Vyskytují se zde porosty rákosin lemované vrbovými křovinami. Ze zvířeny zde najdeme velké množství vážek, v České republice velmi vzácného chrostíka a vzácné druhy motýlů. Žije tady rovněž řada vlhkomilných brouků např. střevlíček nebo rákosníček. Rybník je pro mnoho ptactva zastávkou při jarních a podzimních tazích.

Přírodní památka Hranečnick

Je jedinou přírodní památkou na tomto území. Vyhlášena v roce 1990, rozloha je 4,93 ha. Areál chráněného území zaujímají smíšené lesy (borovice lesní, smrk ztepilý, dub letní, buk lesní a modřín opadavý) a několik desítek hnízd volavky popelavé.

Tab. 3: Památné stromy

druh	katastrální území	obvod	výška	stáří
Lípa velkolistá	Dobroslavice	575 cm	25 m	240 let
Buk lesní	Hlučín	300 cm	23 m	130 let
Buk lesní červenolistý	Hlučín	385 cm	23 m	160 let

4. HISTORICKÝ VÝVOJ ÚZEMÍ S DŮRAZEM NA VÝVOJ ADMINISTRATIVNÍHO ČLENĚNÍ PO ROCE 1848¹³

V kapitole o historii popisují vývoj území Hlučínska. Tento název vznikl po I. světové válce. Do té doby se o tomto území mluvilo jako o jižní části Ratibořska. Historické Hlučínsko, tj. část opavského Slezska na levobřeží řeky Opavy od Malých Hoštic po řeku Odru u Moravské Ostravy, čítalo 38 obcí, z toho 13 obcí dnešního správního obvodu ORP Hlučín. Hlučínsko zahrnovalo obce: Antošovice, Bolatice, Hněvošice, Hošťálkovice, Chlebičov, Chuchelná, Kobeřice, Koblov, Kouty, Kravaře, Lhotka, Malé Hoštice, Oldřišov, Petřkovice, Rohov, Služovice, Strahovice, Sudice, Štěpánkovice, Třebom, Velké Hoštice, Vrbka a obce dnešního ORP Hlučín (Bělá, Bohuslavice, Darkovice, Dolní Benešov, Hať, Hlučín, Kozmice, Ludgeřovice, Markvartovice, Píšť, Šilheřovice, Vřesina, Závada, (Bobrovníky a Darkovičky dnes součástí Hlučina), (Zábřeh dnes součástí Dolního Benešova)). Pouze 2 obce obvodu ORP Hlučín (Děhylov a Dobroslavice) nebyly součástí historického Hlučínska. Až do roku 1742 se vyvíjely stejně jako obce historického Hlučínska. Od tohoto roku je jejich vývoj rozdílný. Jejich stručná historie bude popsána v kapitole Administrativní členění.

4. 1. Prvotní osídlení

Prvotní osídlení je archeologicky doloženo již z doby před 150 tisíci lety. Byly zde objeveny zbytky tábořiště lovců mamutů staré 30 - 40 tisíc let. Na přelomu 4. a 3. tisíciletí př. n. l. (mladší doba kamenná) znal již člověk na tomto území zemědělství. Dokládají to četné nálezy kamenných nástrojů, seker, motyk aj. Lidé se přestali stěhovat z místa na místo, budovali trvalejší obydlí, vytvářeli menší osady a ochočovali si zvířectvo. Usazovali se v úrodných nížinách při řekách Opavě a Odře, což bylo území na pomezí Moravské brány, přes niž proudily kolony kupců.

V posledních staletích před naším letopočtem se zde usídlovali Keltové, po nich na počátku našeho letopočtu Germáni. Ti v době stěhování národů z našeho území

¹³ Chrástěcký, M., a kol. 2008, 243 s.
Malohlava, R., a kol. 1960, 79 s.
Pavelčíková, N., a kol. 1995, 87 s.
Plaček, V., 2007, 179 s.
Plaček, V., 2007, 234 s.

odešly a nahradili je Slované. Už kolem 10. století se zde táhla linie větších či menších slovanských hradišť, která byla opevněna hradbami a příkopy.

4. 2. Doba Přemyslovců

V 10. – 12. století byl kraj součástí českého státu Přemyslovců. Na počátku 13. století, kdy vznikla převážná většina obcí, začal kolonizační proces. Většina kolonistů přicházela z Moravy, jen v malé části se usídlili němečtí kolonisté (převážně v obcích Markvartovice, Šilheřovice a Ludgeřovice). Město Hlučín bylo kolonizací zasaženo jen zcela nepatrně a německý přistěhovalý lid byl asimilován početnějším českým obyvatelstvem. Hlučín sloužil ve svých počátcích jako předhradí hradu Landek, který chránil předpolí Moravské brány na cestě mezi Opavou a Krakovem. Do poloviny 13. století se hlučínská města a vesnice vyvíjela v rámci Moravy jako součást provincie holasické, po roce 1318, slezského knížectví opavského.

V 15. století otřáslo českými zeměmi husitské hnutí, které však nemělo na zdejším území větší ohlas. Příčin bylo několik: především velká vzdálenost od ohnisek revolučního hnutí, dříve zde nevzniklo žádné kacírské hnutí a nebylo tu ani dostatek kazatelů a kněží — ideologických vůdců lidu. Při tažení husitského vojska v roce 1428 na východ byly postiženy Závada, Hlučín a Hať. Husitské hnutí však mělo i kladný výsledek a to posílení národního uvědomění a zavedení češtiny jako úřední jazyk.

4. 3. Pod vládou Habsburků

V období druhé poloviny 15. století prodělalo Hlučínsko několik válek. První z nich byla v letech 1482 – 1485, kdy vpadlo vojsko uherského krále Matyáše Korvína na ratibořské Hlubčicko a opavské Hlučínsko. V roce 1501 toto území vyměnil českému králi Vladislavu II. za jeho statky v Uhrách. Druhá válka tzv. třicetiletá (1618 – 1648) těžce postihla toto území. Nejprve k nám vtrhli Dánové, poté Švédové. Během této války byl Hlučín s řadou okolních vsí vypálen, několik vsí zaniklo úplně. Jednalo se zejména o vesnice na levém břehu řeky Opavy. Lidé prchali před Švédy do blízkých lesů na druhé straně řeky. Po válce zemi postihla těžká hospodářská krize. Povinnosti poddaných rychle vzrůstaly. Reakcí se staly protivrchnostenské vzpoury a nepokoje.

V roce 1692 se majitel hlučínského panství Jan Rudolf stal zemským hejtmanem opavského knížectví a v roce 1694 uvolnil obyvatele města Hlučina z poddanství.

V 1. polovině 18. století rakouský císař Karel VI neměl mužských potomků, vznikl tedy problém, kdo po něm převezme žezlo vlády. Nastala obava o rozdělení monarchie zásahem cizích mocností. Proto bylo ujednáno, že nástupnické právo bude vázáno na prvorozenství, bez ohledu na pohlaví. Tato tzv. pragmatická sankce zajišťovala nástupnické právo Marii Terezii. Habsburkové však museli toto právo vykoupit u většiny cizích mocností a sousedů. Bavorsko tuto sankci neuznalo a po smrti Karla VI (1740) neuznalo sankci ani Prusko. Proto již dva měsíce po smrti Karla VI vtrhl pruský král Friedrich II se svým vojskem do Slezska. Prusové obsadili Opavu a celé Slezsko. Za pomoci Uher se podařilo osvobodit Opavsko a Krnovsko od nadvlády Pruska. Následující rok Prusko znovu obsadilo toto území a táhlo až k rakouským hranicím. Válka skončila podepsáním míru 11. 6. 1742 ve Vratislavi a následně 28. 7. 1742 v Berlíně. Slezsko bylo připojeno k Prusku jako samostatná provincie. Území Hlučínska bylo zařazeno do okresu hlubčického.

4. 4. Pod vládou Pruska

Pruské období bylo pro celý region historicky určující. Dodnes je zde příznačná pracovitost, pořádkumilovnost, pečlivost a řád. Stalo se tak převážně díky katolickému vyznání, které bylo pro zdejší lid přirozeným vůdcem.

Vesnice se rozdělily na bohaté sedláky, střední a drobné zemědělce a bez-zemky. Většina obyvatel patřila k nejchudším vrstvám. Museli si hledat obživu na vrchnostenských velkostatkách nebo u bohatých sedláků za mzdu. Bylo zakázáno přijímat na práci osoby, které neznaly německý jazyk. Nejednalo se tedy o násilně chápanou germanizaci, ale užívání němčiny si vynucoval praktický život. Situace nejchudšího lidu se zlepšila zrušením poddanství v roce 1807, ale odstranění povinnosti sedláků vůči vrchnosti nastalo až v roce 1816. Začalo se rozvíjet řemeslo, obchod a průmysl. Od padesátých let odchází značná část lidu do průmyslových oblastí hornoslezských i na Ostravsko.

Prusko označovalo celou oblast za Pruskou Moravu. Podle tohoto názvu si lidé začali říkat Moravci, aby se výrazně odlišili od německých Prušáků. Sounáležitost s obyvatelstvem Moravy se udržovala po dlouho dobu. Díky tomu se zachovaly staré

tradice, zvyky, kroje, písně a tance, ale hlavně mateřský český jazyk, jímž mluvili téměř všichni obyvatelé Hlučínska.

Významnou osobností ve 40. letech byl kněz a moravský buditel Cyprián Lelek. V roce 1844 vydává Český „Slabikář a čítanku pro menší děti“, který se užíval až do roku 1873, kdy byl zakázán. Vystupoval také na obranu národních práv jako jediný český poslanec v pruském sněmu. Němčina se začala ve školách zavádět až po roce 1872. Byly zakázány všechny české učebnice, do škol byli vysíláni za učitelé rodilí Němci, kteří neuměli česky. Škola v Hlučíně byla prohlášena za německou až v roce 1895, kdy počet žáků mluvících německy přesáhl 25 %. Do té doby byla škola dvojjazyčná. Německo se nemohlo smířit s nepříznivým stavem politického vědomí obyvatelstva na Hlučínsku. Začalo usilovat o přeměnu a germanizaci tohoto obyvatelstva. Největší pozornost byla věnována mládeži. Vznikaly mateřské i pokračovací školy, domovy mládeže, lidové knihovny, byly pořádány zábavy a slavnosti.

4. 5. Doba po I. světové válce

Na konci léta 1918, kdy bylo zřejmé, že Ústřední mocnosti válku prohrají, začali čeští politikové uvažovat o hranicích nového státu. Do plánů vytvořit nový český stát bylo zahrnuto i Hlučínsko. Na Hlučínsku se však tyto plány setkaly s odporem, který organizovali především němečtí nacionalističtí činitelé. Dne 28. 10. 1918 vznikla samostatná Československá republika. Němečtí nacionalisté ihned začali agitovat proti připojení k ČSR letáky, přednáškami i osobním vlivem na místní obyvatelstvo. Pro každou vrstvu obyvatelstva si vymysleli argumenty, o kterých se domnívali, že zapůsobí. Naproti tomu česká agitace se nemohla opřít o žádnou početnější vrstvu obyvatel na Hlučínsku. Rovněž vydávali letáky a přenášely je přes hranice, kde je rozdávali tamním Moravcům. Argumentovali tím, že Německo prohrálo válku, je zatíženo dluhy a tudíž budou muset obyvatelé platit vysoké daně. V Československu, že prý budou lepší podmínky pro zemědělce a dělníky. Pruská buržoazie sbírala podpisy pro ponechání Horního Slezska v říši. Zavedli tzv. „soukromý plebiscit“, kterým chtěli dokázat, že obyvatelstvo si nepřeje připojení k Československu. Podpisy byly sbírány také prostřednictvím škol. Obyvatelé podepisovali především ze strachu před německým terorem a nejistou budoucností v ČSR. Při této akci se 90 % obyvatelstva

přiklonilo pro setrvání v Německu. Zde měl totiž dostatek pracovních příležitostí a připojením k ČSR by byl od zdrojů své obživy oddělen.

Hlučínsko bylo připojeno k ČR na základě Versailleské mírové smlouvy 10. ledna 1920. Vznikl nový politický a zároveň soudní okres Hlučín. Vojensky bylo území převzato až 4. 2. 1920. Hranice byla stanoven jen zhruba. Definitivní podobu určila až delimitační komise v roce 1923. K Československu byly připojeny i obce Hať a Píšť. Vojensky byly obsazeny 16. 3. 1923.

Hlučínsko bylo převážně zemědělskou oblastí. V celém Hlučínském okrese lidé nenacházeli pracovní příležitosti, proto si mnoho obyvatel hledalo práci opět v Německu. Velké nepokoje vyvolalo zavedení ryze českého školství (září 1920). Hlučičané potřebovali němčinu z existenčních důvodů, proto začali dávat své děti do tzv. „Pritavatunterrichtu“ tedy soukromého vyučování.

Katastrofální následky měla krize v roce 1929, kdy nezaměstnanost dosáhla obrovských rozměrů. Většina nezaměstnaných nedostávala žádné podpory a byly proto odkázány na tzv. „žebračky“ (příděly jídla). Ty byly přidělovány v nedostatečném množství. Po nastoupení Hitlerova fašistického režimu byli Hlučičané pracující v Německu opět ovlivňováni v duchu německých ideologií. Proto při volbách v roce 1935 dominovala na Hlučínsku Henleinova Sudetoněmecká strana (SdP).

4. 6. II. světová válka

Zhoršení politické situace v Evropě přimělo československou vládu posílit obranu v okolí státní hranice s Německem. Bylo vybudováno několik stovek pevností. První linie železobetonových srubů vedla od Nového Bohumína po Háj ve Slezsku, druhá linie od Malých Hoštic po hranici s Opavou. Po říjnu 1938 se rapidně snížila nezaměstnanost. Popularita Hitlerova režimu tím ještě více stoupala. Dělníci nalézali místa ve zbrojním průmyslu v Horním Slezsku. Dne 30. 9. 1938 bylo v Mnichově rozhodnuto o předání pohraničních území Německu. Německá armáda obsadila 8. – 10. října Hlučín a okolní obce. Nacisté přičlenili Hlučínsko přímo k říši a prohlásili je za součást Altreichu. Administrativně bylo přičleněno k ratibořskému okresu. Jeho přičlenění k Německu nepřineslo okresu žádné výhody ani zlepšení ekonomické situace. Všichni obyvatelé narození před rokem 1910 získali automaticky německou státní příslušnost. Po vypuknutí války museli tudíž všichni muži narukovat do německé armády.

Čeština byla zakázána jak ve školách, kostele, tak na úřadech, odstraněny byly veškeré české nápisy. Po připojení k Německu byly ustanoveny místní organizace. Nejvýznamnější byla NSDAP (Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei), česky: Národně socialistická německá dělnická strana. Občané vstupovali do těchto stran s očekáváním ekonomických výhod nebo ze strachu, že by si svým nepřistoupením pohoršili. S odvodem mŕžu na fronty nastal nedostatek pracovních sil. Na jejich místa nastupovali ženy, mladiství, i důchodci. Na práci byli přijímáni i váleční zajatci z Polska, Francie, Jugoslávie a Sovětského Svazu.

Dne 27. 3. 1945 začal boj o osvobození Hlučína. Osvobozovací boje si vyžádali jak velké oběti na životech, tak také velké materiální škody (60 % budov bylo poškozeno nebo zničeno). Území bylo přiřleněno opět k Československé republice a spadalo do okresu Hlučín.

4. 7. Doba po II. světové válce

Komunistický převrat v únoru roku 1948 přinesl zásadní změny do života naší společnosti. Rozpadaly se národně socialistické a lidové strany a jejich členové vstupovali do Komunistické strany Československa (KSČ). Ke změnám došlo také v hospodářství. Důraz byl kladen na těžký průmysl, od roku 1949 byla zakládána Jednotná zemědělská družstva (JZD). Dne 21. 8. 1968 vstoupila na území ČSR vojska Varšavské smlouvy pod záminkou internacionální pomoci vzhledem k ohrožení budování socialismu. Dne 22. 8. 1968 bylo zasláno usnesení ústřednímu výboru KSČ v Praze a Severomoravskému krajskému národnímu výboru v Ostravě, v němž se požadovalo, aby vojska okupantů opustila naši zemi. V obcích byly v zájmu dezorientace sovětských jednotek zpřeházeny ukazatele cest. Důsledkem invaze byl útlum veřejné politické aktivity obyvatel. Komunistická diktatura byla ukončena sametovou revolucí v listopadu 1989. Do tohoto roku byl majetek v socialistickém vlastnictví. Po privatizaci přešel majetek do rukou vlastníků, resp. do majetku obce. Dne 1. 1. 1993 vznikla samostatná Česká republika.

Tab. 4: Osvobození obcí v roce 1945

Osvobození	
16. dubna	Bohuslavice
17. dubna	Zábřeh, Dolní Benešov
18. dubna	Bělá
20. dubna	Píšť, Závada
21. dubna	Hať, Vřesina
26. dubna	Darkovice, Darkovičky
27. dubna	Děhylov
28. dubna	Markvartovice, Dobroslavice, Kozmice
29. dubna	Hlučín, Ludgeřovice
30. dubna	Bobrovníky
1. května	Šilheřovice

4. 8. Administrativní členění ¹⁴

Do poloviny 13. století se města a vesnice vyvíjela v rámci Moravy jako součást provincie holasické, po roce 1318, slezského knížectví opavského. Až do roku 1742 patřily všechny obce ORP Hlučín k zemím Koruny české. Od této doby je jejich vývoj rozdílný.

Obce historického Hlučínska:

1742 – 1817 součástí Pruska – okres Hlubčice

1818 – 1920 součástí Pruska – okres Ratiboř

4. 2. 1920 – září 1938 součástí Československa , (obce Hať a Píšť až od 16. 3. 1923),
politický i soudní okres Hlučín

říjen 1938 – duben 1945 součást Altreichu - okres Ratiboř

¹⁴ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu. *Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2005*, 2006, 759 s.

Kolektiv autorů Federálního statistického úřadu. *Retrospektivní lexikon obcí 1850 – 1970*,

Bartoš, J., 1995, 252 s.

Kolektiv autorů Ministerstva vnitra a Státního úřadu statistického. *Statistický lexikon obcí v zemi Moravskoslezské*, 1935, 212 s.

Obce Děhylov a Dobroslavice:

1742 – 1918 součástí zemí Koruny české

1850 – 1855 politický okres Opava, soudní okres Klímkovice

1855 – 1868 soudní okres Klímkovice sídlem smíšeného okresního úřadu

1868 – 1896 politický okres Opava, soudní okres Klímkovice

1896 – 1928 politický okres Bílovec, soudní okres Klímkovice

1928 – září 1938 politický i soudní okres Hlučín

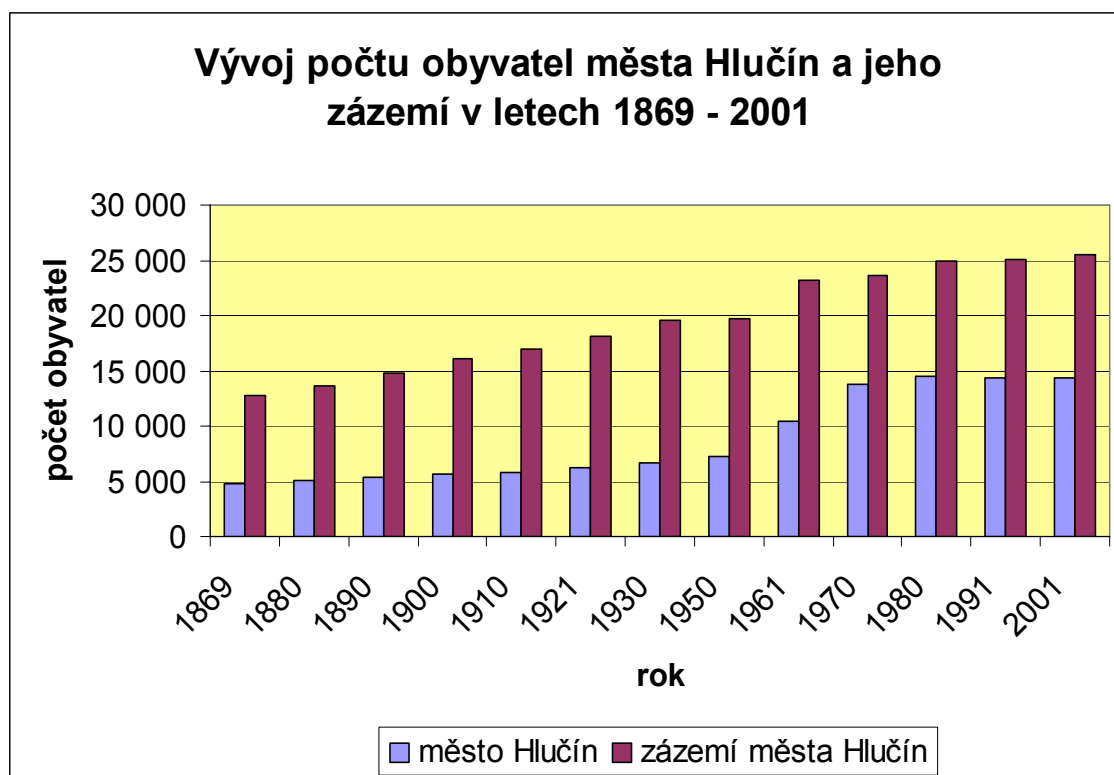
říjen 1938 – duben 1945 Říšská župa Sudety, vládní obvod Opava

Od skončení II. světové války je vývoj obcí opět stejný. Opětovně se staly součástí politického i soudního okresu Hlučín. Dne 1. 1. 1949 byly zřízeny kraje. Obce byly přiřčeny ke kraji Ostravskému, okresu Hlučín. Od územněsprávní reformy v roce 1960 došlo ke snížení počtu okresů. Okres Hlučín zanikl, obce se staly součástí okresu Opava, kraje Severomoravského. V sedmdesátých letech došlo ke sloučení některých obcí. K Hlučínu byly připojeny obce: v roce 1973 Kozmice, 1975 Vřesina, 1976 Dobroslavice, 1979 Darkovice, Děhylov a Hať. V roce 1979 se obec Bělá stala součástí obce Chuchelná a obec Závada součástí obce Bohuslavice. Všechny tyto obce se v devadesátých letech opět oddělily a staly se samostatnými obcemi. V roce 1990 odděleny obce Bělá, Darkovice, Děhylov, Hať, Vřesina, Závada, v roce 1991 Dobroslavice a v roce 1992 Kozmice. K Hlučínu byly v roce 1960 ještě připojeny Darkovičky a 1973 Bobrovníky, k Dolnímu Benešovu se připojil v roce 1979 Zábřeh. Tyto tři obce zůstaly již jejich součástí. V roce 2000 vzniklo 14 vyšších územně samosprávných celků (krajů). Okres Opava náleží kraji Moravskoslezskému. Dne 31. 12. 2002 byly zrušeny okresní úřady. 1. 1. 2003 vzniklo 205 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP), které převzaly část pravomocí okresních úřadů. Okres Opava má 4 obvody ORP (Opava, Vítkov, Kravaře, Hlučín).

5. OBYVATELSTVO

5. 1. Vývoj počtu obyvatel města Hlučín a jeho zázemí

Počet obyvatel města Hlučín se od roku 1869 až do roku 2001 trvale zvyšoval. Z původních 4 711 obyvatel v roce 1869 se počet zvýšil na 14 346 v roce 2001, jde tedy o nárůst 204,5 %. Rovněž u zázemí města Hlučín se počet obyvatel zvyšoval od roku 1869 (12 693) až do roku 2001 (25 447). Je zaznamenán nárůst o 100,5 %. Počet obyvatel trvale narůstal až do roku 1930. Od té doby nastala stagnace nárůstu, kdy díky válečným ztrátám přibylo za dvacet let pouze 0,8 % obyvatel v zázemí a 7 % ve městě Hlučín. Mezi lety 1950 – 1961 zaznamenáváme naopak vysoký nárůst až o 7000 obyvatel. Hlavní příčinou byl rozvíjející se průmysl na Ostravsku a zemědělství na Opavsku. Mírný nárůst nastává ještě do osmdesátých let, ale od té doby se počet obyvatel zvyšuje již velmi pomalu. Je to dáno moderním stylem života, oddalováním sňatků, snižováním počtu dětí v rodinách a špatnými ekonomickými podmínkami mladých lidí.

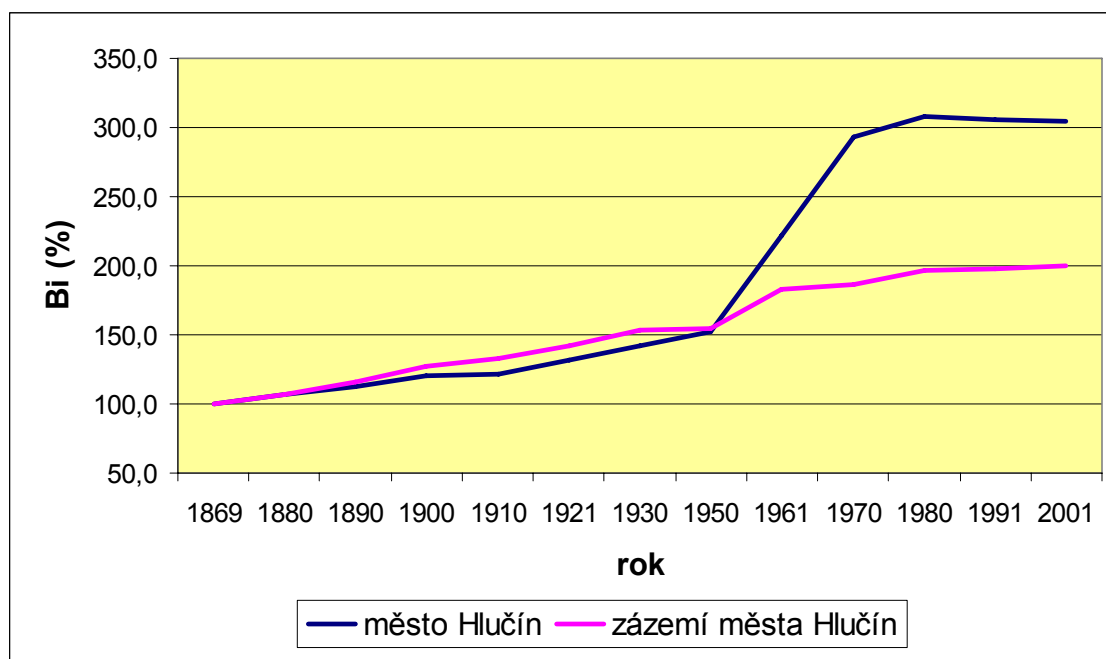
Obr. 3: Vývoj počtu obyvatel města Hlučín a jeho zázemí v letech 1869 – 2001 ¹⁵

¹⁵ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu. *Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2005*, 2006, 759 s.; vlastní zpracování

Co se týče jednotlivých obcí, největší nárůst počtu obyvatel v roce 2001 oproti roku 1869 je zaznamenán u obce Vřesina (o 257 %) a u obce Ludgeřovice (o 112 %), nejmenší nárůst má obec Šilheřovice (o 15,9 %) a Bohuslavice (o 43 %).

5. 2. Vývoj počtu obyvatel správního obvodu ORP Hlučín

Vývoj počtu obyvatel v městě Hlučín i v jeho zázemí hodnotím rovněž na základě bazického indexu. Jak již bylo zmíněno, počet obyvatel od roku 1869 roste. Největší nárůst ve městě je zaznamenán v padesátých letech. V roce 1949 se stal Hlučín okresním městem a lidé se zde začali stěhovat za prací. Počet obyvatel ve městě vzrostl v roce 2001 oproti roku 1869 o trojnásobek, v zázemí o dvojnásobek.

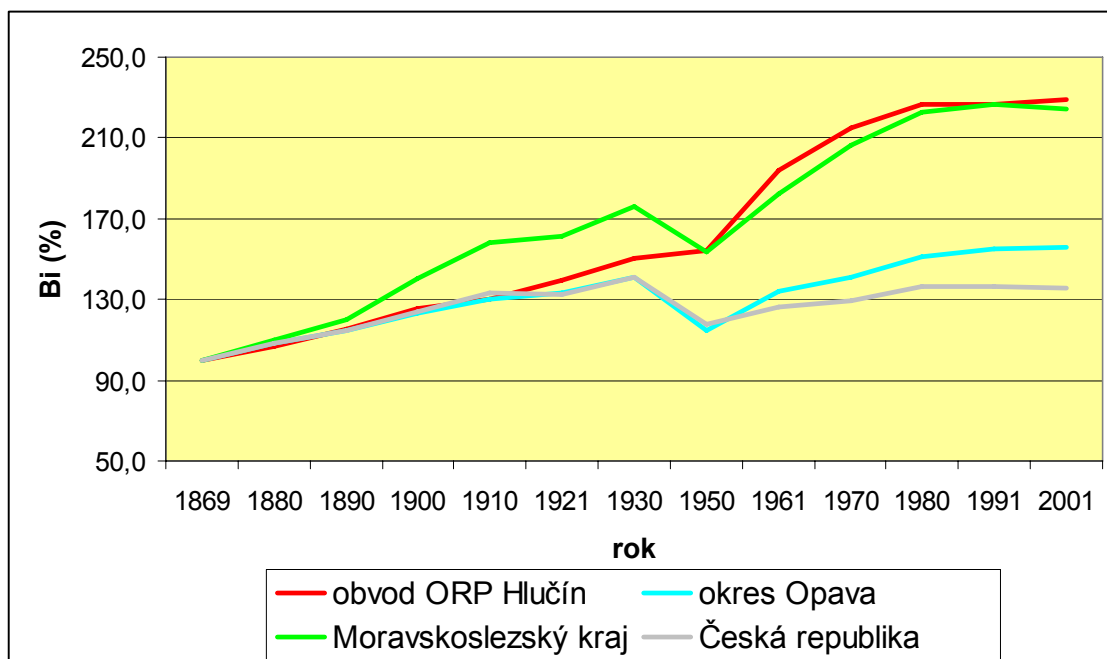

Obr. 4: Vývoj počtu obyvatel města Hlučín a jeho zázemí v letech 1869 – 2001 na základě bazických indexů ¹⁶

Vývoj počtu obyvatel na základě bazických indexů jsem srovnala i s vyššími územními jednotkami. Do roku 1930 se počet obyvatel zvyšoval ve všech územních jednotkách. V obvodu ORP Hlučín došlo během II. světové války k mírnému nárůstu obyvatel (v ostatních územních jednotkách došlo ke snížení počtu obyvatel během války vlivem válečných úmrtí a odsunu Němců z území). Od roku 1950 dochází opět k růstu

¹⁶ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu. *Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2005*, 2006, 759 s.; vlastní zpracování

obyvatelstva ve všech územních jednotkách. K největšímu nárůstu došlo v obvodu ORP Hlučín a Moravskoslezském kraji, v důsledku rozvíjejícího se průmyslu na Ostravsku. Od roku 1980 počet obyvatel roste jen mírně nebo stagnuje. Jak již bylo zmíněno, je to dáno moderním stylem života.

Obr. 5: Vývoj počtu obyvatel správního obvodu ORP Hlučín, okresu Opava, Moravskoslezského kraje a České republiky v letech 1869 – 2001 na základě bazických indexů¹⁷

5. 3. Pohyb obyvatelstva

V této kapitole budeme sledovat pohyb obyvatelstva v jednotlivých obcích správního obvodu ORP Hlučín a jeho srovnání s Českou republikou. Pohybem obyvatelstva chápeme jak přirozený pohyb, což je jeho porodnost a úmrtnost, tak mechanický pohyb, což je migrace obyvatelstva.

¹⁷ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu. *Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2005*, 2006, 759 s.; vlastní zpracování

Tab. 5: Vývoj počtu obyvatel správního obvodu ORP Hlučín v období 1991 - 2007¹⁸

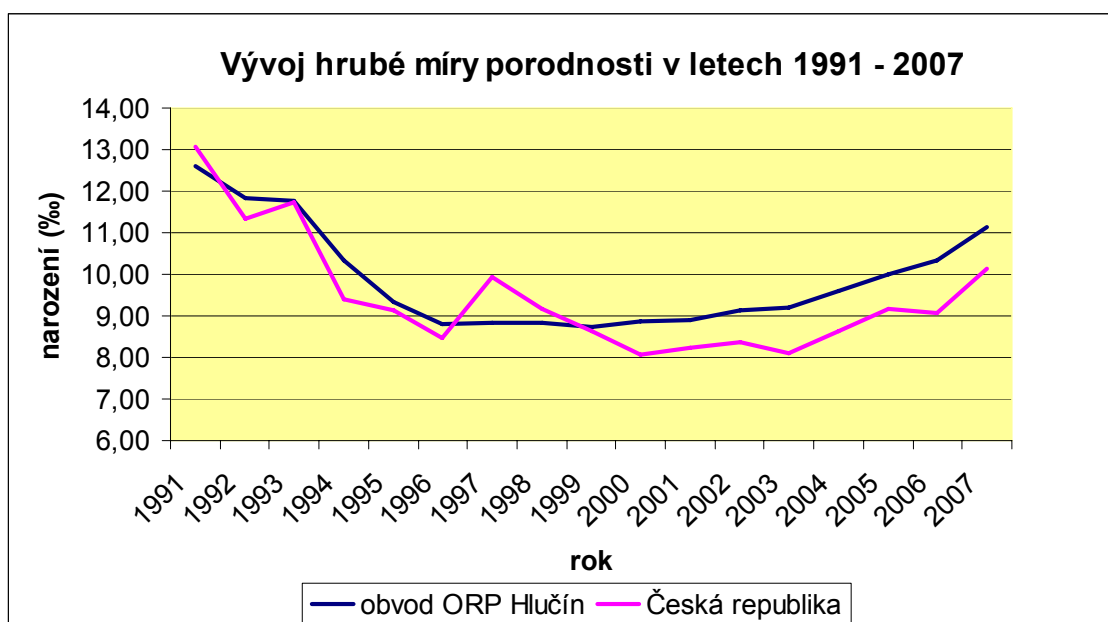
rok	narození	zemřelí	přistěhovalí	vystěhovalí	přirozený přírůstek	migrační přírůstek	celkový přírůstek
1991	516	384	811	835	132	-24	108
1992	449	371	766	751	78	15	93
1993	467	372	741	704	95	37	132
1994	374	302	625	651	72	-26	46
1995	364	390	580	602	-26	-22	-48
1996	337	345	602	598	-8	4	-4
1997	396	361	677	589	35	88	123
1998	366	388	632	598	-22	34	12
1999	345	354	561	543	-9	18	9
2000	322	368	611	561	-46	50	4
2001	327	376	590	546	-49	44	-5
2002	332	410	619	685	-78	-66	-144
2003	321	417	659	572	-96	87	-9
2004	342	423	679	633	-81	46	-35
2005	363	396	657	617	-33	40	7
2006	360	438	796	603	-78	193	115
2007	403	415	729	580	-12	149	137

Z uvedené tabulky vidíme, že počet obyvatel v jednotlivých letech kolísá. Mezi lety 1991 – 1994 stoupá, v letech 1994 – 1996 klesá, 1996 – 2000 stoupá, 2000 – 2005 klesá a v letech 2005 – 2007 opět stoupá. Přirozený přírůstek je až do roku 1994 kladný, poté až do roku 2007 (kromě roku 1997) záporný. Migrační přírůstek je naopak převážně kladný (kromě let 1991, 1994 - 1995 a 2002). Výsledkem je již zmíněný kolísavý přírůstek (úbytek) obyvatelstva.

V porovnání Česká republika (viz. Tab. 6 příloha č. 8) nemá tak kolísavý charakter jako správní obvod ORP Hlučín. Až do roku 1994 počet obyvatel stoupá. Poté až do roku 2002 klesá, což je dáno úbytkem narozených. Nárůst nastává opět po roce 2002, vlivem vysokého počtu narozených dětí a velké migraci zahraničních pracovníků.

Hrubá míra porodnosti (dále jen porodnost) ve správním obvodu ORP Hlučín klesala až do roku 1999, od té doby trvale roste. V roce 2007 dosahovala hodnoty 11 ‰, což představuje pokles oproti roku 1991 o 1,5 ‰. V České republice (viz. Tab. 7 příloha č. 9) má kolísavý charakter. Všeobecně se dá říci, že porodnost klesala až do roku 2003 s mírným nárůstem v roce 1993, 1997 a 2002. Od roku 2003 roste, dosahuje hodnot o 1 ‰ méně než ve správním obvodu ORP Hlučín.

¹⁸ Český statistický úřad. *Databáze demografických údajů za obce ČR* [online]. 2008 [cit. 2009-03-20]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>; vlastní zpracování

Obr. 7: Vývoj hrubé míry porodnosti ve správním obvodu ORP Hlučín a České republice v letech 1991 – 2007 ¹⁹

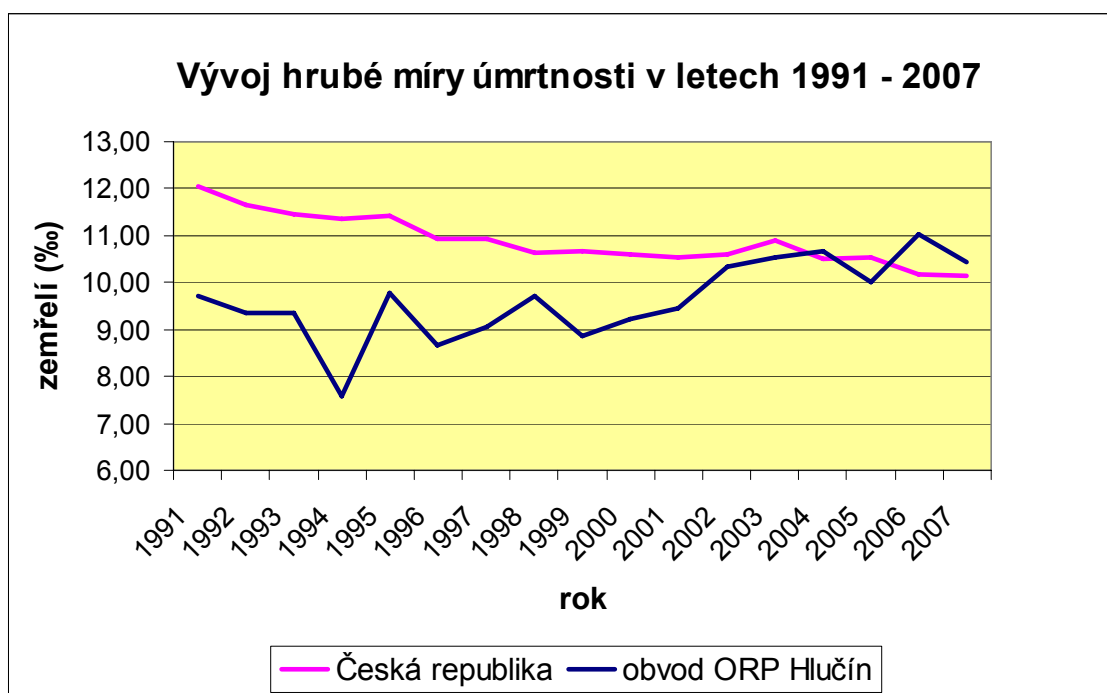
Hrubá míra porodnosti byla sledována v jednotlivých obcích po pěti letech. V každé obci je její vývoj v jednotlivých obdobích rozdílný. Mezi prvním a druhým obdobím se porodnost snižovala v jedenácti obcích, pouze ve čtyřech došlo k nárůstu. Mezi druhým a třetím obdobím zaznamenáváme rovněž převážně snížení porodnosti, v pěti obcích došlo ke zvýšení. Naopak mezi třetím a čtvrtým obdobím došlo ke zvýšení porodnosti ve dvanácti obcích, pouze ve třech ke snížení. K největšímu zvýšení porodnosti od roku 1991 do 2007 došlo v obci Darkovice (o 13,6 ‰), ke snížení v obci Hať (o 3,7 ‰).

Hrubá míra úmrtnosti (dále jen úmrtnost) ve správním obvodu ORP Hlučín se v roce 2007 zvýšila oproti roku 1991 o 0,72 ‰. Můžeme zde sledovat velké úbytky úmrtnosti (nejvíce v roce 1995), ale také její vysoký nárůst (největší úmrtnost nastala v roce 2006). Naopak úmrtnost v České republice od roku 1991 klesá, nebo jen mírně stoupá. V roce 2007 byla téměř o 2 ‰ menší než v roce 1991.

¹⁹ Český statistický úřad. *Databáze demografických údajů za obce ČR* [online]. 2008 [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>; vlastní výpočty a zpracování
 Český statistický úřad. *Demografická ročenka krajů České republiky 1991-2003* [online]. 2004, 28. 10. 2006 [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/publ/4027-04-1991_2003>; vlastní výpočty a zpracování
 Český statistický úřad. *Demografická ročenka krajů 1998 až 2007* [online]. 2008, 3. 8. 2008 [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/p/4027-08>>; vlastní výpočty a zpracování

Tab. 6: Vývoj hrubé míry porodnosti v obcích obvodu ORP Hlučín v letech 1991 – 2007 ²⁰

hrubá míra porodnosti (‰)				
obec	1991 - 1995	1996 - 2000	2001 - 2005	2006 - 2007
	(1. období)	(2. období)	(3. období)	(4. období)
Bělá	9,9	8,9	6,0	9,4
Bohuslavice	13,1	10,5	8,4	11,3
Darkovice	9,6	8,5	7,1	23,2
Děhylov	8,1	6,0	7,2	13,1
Dobroslavice	7,8	8,8	6,1	7,7
Dolní Benešov	12,5	9,2	8,5	9,4
Hať	9,6	10,2	8,5	5,9
Hlučín	11,6	9,2	9,0	10,0
Kozmice	8,9	12,1	8,3	7,0
Ludgeřovice	9,4	7,6	7,9	9,4
Markvartovice	11,1	7,7	7,1	9,6
Píšť	11,4	8,5	7,8	8,6
Šilheřovice	11,7	10,1	10,4	13,5
Vřesina	9,3	8,0	9,0	11,4
Závada	7,4	8,6	12,6	11,0

Obr. 8: Vývoj hrubé míry úmrtnosti ve správním obvodu ORP Hlučín a České republice v letech 1991 – 2007 ²¹

²⁰ Český statistický úřad. *Databáze demografických údajů za obce ČR* [online]. 2008 [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>; vlastní výpočty a zpracování

²¹ Český statistický úřad. *Databáze demografických údajů za obce ČR* [online]. 2008 [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>; vlastní výpočty a zpracování
 Český statistický úřad. *Demografická ročenka krajů České republiky 1991-2003* [online]. 2004, 28. 10. 2006 [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/publ/4027-04-1991_2003>; vlastní výpočty a zpracování

Stejně jako porodnost i úmrtnost byla sledována pro každou obec v rámci jednotlivých období. V druhém období úmrtnost klesla oproti prvnímu v šesti obcích, rovněž v šesti obcích stoupla a ve třech stagnovala. Ve třetím období úmrtnost stoupla v jedenácti obcích, ve čtvrtém v deseti. Celkově tedy úmrtnost v obvodu ORP stoupá. Největší nárůst úmrtnosti od roku 1991 do 2007 je v obcích Bělá a Vřesina (o 3, 8 ‰), pokles v obci Děhylov o 7 ‰.

Tab. 7: Vývoj hrubé míry úmrtnosti v obcích obvodu ORP Hlučín v letech 1991 – 2007²²

hrubá míra úmrtnosti (‰)				
obec	1991 - 1995	1996 - 2000	2001 - 2005	2006 - 2007
	(1. období)	(2. období)	(3. období)	(4. období)
Bělá	9,9	7,1	11,9	13,7
Bohuslavice	9,3	10,6	10,0	11,0
Darkovice	9,6	9,6	8,4	9,7
Děhylov	13,2	9,0	9,4	6,2
Dobroslavice	7,0	10,9	11,4	9,8
Dolní Benešov	7,8	7,8	9,8	7,6
Hať	10,1	8,3	10,4	10,0
Hlučín	8,8	8,8	10,2	11,5
Kozmice	9,3	8,8	8,9	10,6
Ludgeřovice	10,4	10,9	11,6	11,9
Markvartovice	9,0	10,1	9,6	11,0
Píšť	10,8	9,9	9,8	11,0
Šilheřovice	9,2	8,8	10,3	9,9
Vřesina	7,6	8,5	10,1	11,4
Závada	7,4	8,9	9,9	11,0

Rovněž migrační saldo bylo sledováno v jednotlivých obcích po pěti letech. Ve všech obdobích byla migrace převážně kladná. V prvním období bylo migrační saldo záporné u pěti obcí, ve druhém období se zvýšilo na šest, ve třetím to byly již jen čtyři obce a ve čtvrtém dokonce jen tři. V porovnání prvního a posledního období, pozorujeme ve všech obcích (kromě obce Závada) kladný nárůst migrace. Největší migrační přírůstek v posledním období oproti prvnímu má obec Dobroslavice (nárůst o 25 ‰), naopak jediné záporné migrační saldo má obec Závada (snížení o 19 ‰).

Český statistický úřad. *Demografická ročenka krajů 1998 až 2007* [online]. 2008, 3. 8. 2008 [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/p/4027-08>>; vlastní výpočty a zpracování

²² Český statistický úřad. *Databáze demografických údajů za obce ČR* [online]. 2008 [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>; vlastní výpočty a zpracování

Tab. 8: Vývoj migračního salda v obcích obvodu ORP Hlučín v letech 1991 - 2007 ²³

migrační saldo (‰)				
obec	1991 - 1995	1996 - 2000	2001 - 2005	2006 - 2007
	(1. období)	(2. období)	(3. období)	(4. období)
Bělá	-5,4	-1,1	3,1	-0,7
Bohuslavice	3,9	1,2	3,3	7,5
Darkovice	2,4	4,6	4,9	12,1
Děhylov	1,8	-1,8	-2,8	20,1
Dobroslavice	0,0	6,5	4,4	25,3
Dolní Benešov	-4,2	-1,2	-6,5	-3,3
Hať	2,6	2,4	0,8	1,2
Hlučín	-1,4	1,1	-0,8	2,6
Kozmice	0,0	-0,1	-0,3	2,2
Ludgeřovice	4,4	2,9	5,2	8,0
Markvartovice	2,1	5,7	4,9	15,4
Příšť	1,2	-0,1	1,9	1,4
Šilheřovice	-4,5	-13,0	4,2	8,3
Vřesina	-0,2	6,3	6,0	6,6
Závada	6,0	2,4	4,8	-12,7

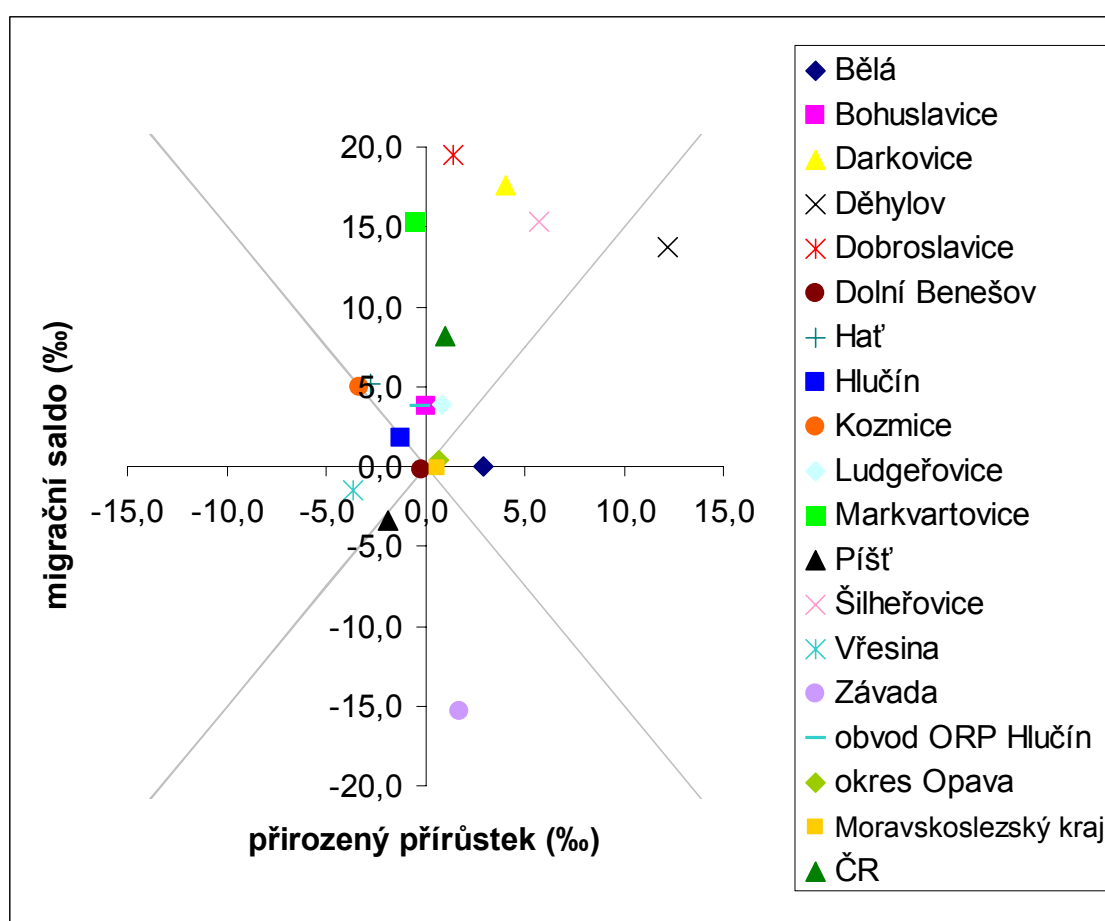

Obr. 6: Vývoj přistěhovalých a vystěhovalých ve správním obvodu ORP Hlučín v letech 1991 – 2007 ²⁴

²³ Český statistický úřad. *Databáze demografických údajů za obce ČR* [online]. 2008 [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>. ; vlastní výpočty a zpracování

²⁴ Český statistický úřad. *Databáze demografických údajů za obce ČR* [online]. 2008 [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>. ; vlastní výpočty a zpracování

Počet přistěhovalých i počet vystěhovalých od roku 1991 do roku 1995 výrazně klesl, od té doby až do roku 2000 stagnoval. Poté nastává vysoký nárůst přistěhovalých, počet vystěhovalých s mírnými výkyvy nadále stagnuje. Počet přistěhovalých v současné době převládá nad počty vystěhovalých. Růst vystěhovalých osob je dán přesídlováním obyvatel do velkých měst a do zahraničí za práci, naopak nárůst přistěhovalých nastává přílivem mladých rodin, kteří se stěhují na venkov a na předměstí větších měst.

Obr. 9: Přirozený přírůstek a migrační saldo pro obce správního obvodu ORP Hlučín, okres Opava, Moravskoslezský kraj a Českou republiku v roce 2007²⁵

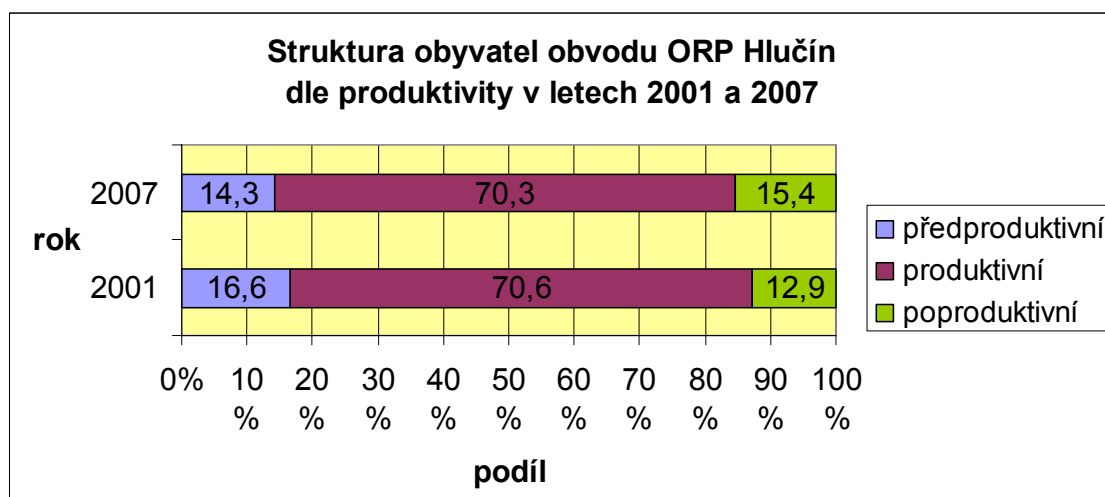
Dle grafu můžeme vidět, že migrační saldo je téměř ve všech sledovaných územních jednotkách kladné. Výjimkou jsou obce Závada, Píšť a Vřesina. Z těchto okrajových obcí správního obvodu ORP Hlučín ležících u státních hranic s Polskem dochází k stěhování obyvatelstva vlivem horší dopravní dostupnosti k větším městům

²⁵ Český statistický úřad. *Databáze demografických údajů za obce ČR* [online]. 2008 [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>. ; vlastní výpočty a zpracování
 Český statistický úřad. *Demografická ročenka České republiky 2007* [online]. 2008 , 13. 11. 2008 [cit. 2009-03-30]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2008ediciplan.nsf/publ/4019-08-2007>>.

a menšího počtu pracovních příležitostí. Přirozený přírůstek se u většiny sledovaných územních jednotek pohybuje okolo nuly (mezi -3 ‰ až 3 ‰). Výjimku tvoří obce Děhylov (12,2 ‰) a Šilheřovice (5,7 ‰), kde v roce 2007 došlo k velkému počtu narozených dětí a menšímu počtu úmrtí.

5. 4. Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví

Struktura obyvatel ve správním obvodu ORH Hlučín se vyznačuje stárnutím populace. Největší zastoupení má produktivní složka, jejíž procentuální podíl se mezi lety 2001 – 2007 příliš nezměnil. Rozdíl činí snížení o 0,3 procentních bodů. Největší rozdíl je v poproduktivní složce, kde došlo za pouhých šest let ke zvýšení o 2,5 procentních bodů. Opačnou tendenci má předproduktivní složka. V letech 2001 – 2007 poklesla o 2,3 procentních bodů.

Obr. 10: Struktura obyvatel dle produktivity ve správním obvodu ORP Hlučín v letech 2001 a 2007 ²⁶

Index stáří se zvýšil v období 2001 – 2007 o 30 procentních bodů, což je způsobeno snížením předproduktivní a zvýšením poproduktivní složky.

Index feminity překračuje hodnotu 1000 ‰, znamená to tedy, že ve správním obvodu ORP Hlučín žije více žen než mužů. V roce 2001 bylo na tomto území

²⁶ Český statistický úřad. *Datové publikace : Základní informace o České republice, krajích, okresech a obcích* [online]. 2005 , 19. 11. 2007 [cit. 2009-03-30]. Dostupný z WWW:

<http://www.czso.cz/sldb/sldb.nsf/i/vysledky_sldb_2001>; vlastní výpočty a zpracování

Český statistický úřad : *MOS - Městská a obecní statistika* [online]. 2008 [cit. 2009-03-30]. Dostupný z WWW:

<http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0805/>

o 875 žen více než mužů, v roce 2007 o 882 žen více. Index feminity se ve sledovaném období téměř nezměnil, rozdíl činí pouze 0,3 %.

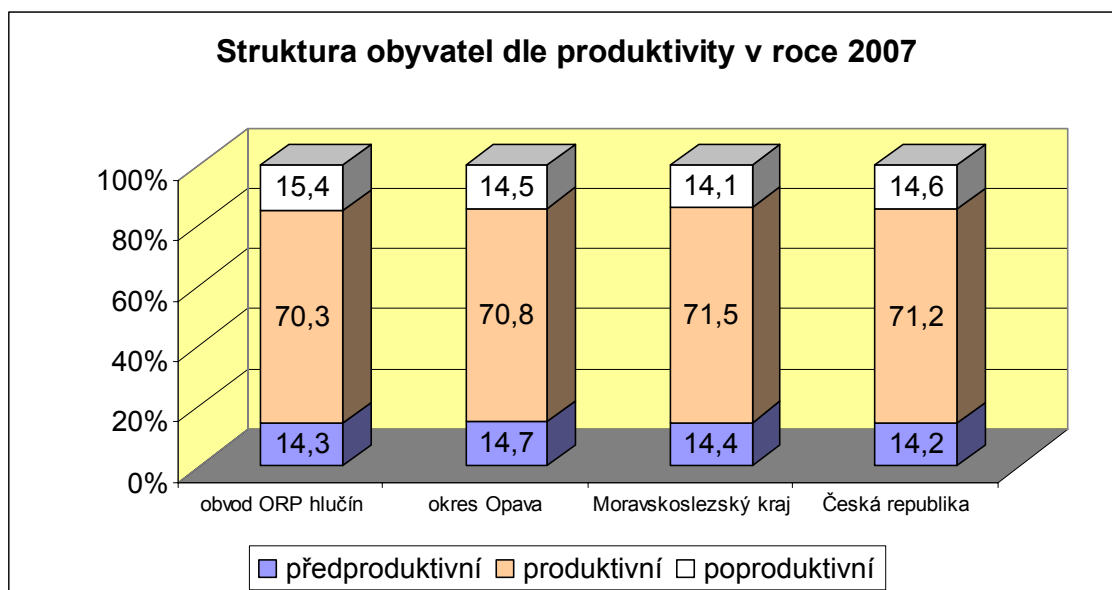
Tab. 9: Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví ve správním obvodu ORP Hlučín v letech 2001 a 2007 ²⁷

rok	obyvatelstvo obvodu ORP Hlučín (%)					index stáří (%)	index feminity (‰)
	muži	ženy	0 - 14	15 - 64	65+		
2001	48,9	51,1	16,6	70,6	12,9	77,8	1045,0
2007	48,9	51,1	14,3	70,3	15,4	107,8	1045,3

Při sledování struktury obyvatelstva v jednotlivých obcích (viz. Tab. 8 příloha č. 10) vidíme, že v roce 2001 je podíl předproduktivní složky téměř ve všech obcích větší než podíl poproduktivní složky. Výjimkou je obec Ludgeřovice, kde je již větší podíl poproduktivní složky. Naopak v roce 2007 je u jedenácti obcí zaznamenán větší podíl poproduktivní složky než předproduktivní. Obcemi, kde stále převládá obyvatelstvo do 14-ti let nad obyvatelstvem starším 65 let, jsou Bohuslavice, Darkovice, Šilheřovice a Závada. Největší podíl předproduktivní složky má v roce 2007 obec Šilheřovice (16,8 %), nejmenší obec Bělá (12 %). Ta je zároveň obcí s největším podílem poproduktivní složky (18,5 %), nejmenší podíl má obec Bohuslavice (14,1 %). Podle indexu stáří je nejstarší obcí Bělá (154,2 %), nejmladší obcí Šilheřovice (84,6 %). Ve všech obcích převládá počet žen nad počtem mužů. Největší podíl žen na obyvatelstvu má obec Závada (1089,6 ‰), nejmenší obec Bohuslavice (1003,7 ‰).

Ve srovnání s vyššími územními celky má správní obvod ORP Hlučín největší podíl poproduktivní složky. Naopak produktivní složky má ze všech sledovaných územních celků nejmenší podíl. Rovněž počet obyvatel do 14-ti let je zde zastoupen menším dílem než v okrese a kraji, pouze Česká republika má tento podíl menší než správní obvod ORP Hlučín.

²⁷ Český statistický úřad. *Datové publikace : Základní informace o České republice, krajích, okresech a obcích* [online]. 2005 , 19. 11. 2007 [cit. 2009-03-30]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/sldb/sldb.nsf/i/vysledky_sldb_2001>. ; vlastní výpočty a zpracování Český statistický úřad : *MOS - Městská a obecní statistika* [online]. 2008 [cit. 2009-03-30]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0805/>. ; vlastní výpočty a zpracování

Obr. 11: Struktura obyvatel dle produktivity ve správním obvodu ORP Hlučín, okrese Opava, Moravskoslezském kraji a České republice v roce 2007 ²⁸

5. 5. Národnostní struktura

Většina obyvatel (89,7 %) správního obvodu ORP Hlučín se hlásí k české národnosti. Pouze 2,4 % se hlásí k národnosti slezské a 1,9 % k moravské. Ve srovnání s rokem 1991, vzrostl počet obyvatel hlásící se k české národnosti v roce 2001 o 9,4 procentních bodů. Naopak počet obyvatel hlásící se k moravské, slezské, slovenské a polské národnosti poklesl. Podíl obyvatel s německou národností vzrostl o 0,6 procentních bodů, což je dáno udělováním německého občanství lidem, kteří jsou potomky německých obyvatel z doby II. světové války. Zanedbatelný je podíl romské národnosti (0,1 %), ostatní národnosti tvoří 2,6 % obyvatel.

²⁸ Český statistický úřad : *MOS - Městská a obecní statistika* [online]. 2008 [cit. 2009-03-30]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0805/>

Český statistický úřad : *Statistická ročenka Moravskoslezského kraje 2008* [online]. 2008, 16. 12. 2008 [cit. 2009-03-07]. Dostupný z WWW: <[http://www.czso.cz/xt/edicniplan.nsf/t/13002E5D72/\\$File/13-810108.pdf](http://www.czso.cz/xt/edicniplan.nsf/t/13002E5D72/$File/13-810108.pdf)>.

Český statistický úřad. *Demografická ročenka krajů 1998 až 2007* [online]. 2008 , 3. 8. 2008 [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/esu/2008edicniplan.nsf/p/4027-08>>.

Tab. 10: Národnostní podíl obyvatel správního obvodu ORP Hlučín v letech 1991 a 2001 ²⁹

rok	Národnostní podíl obyvatel obvodu ORP Hlučín (%)							
	česká	moravská	slezská	slovenská	polská	německá	romská	ostatní
1991	80,3	6,8	9,1	2,2	0,3	1,0	0,1	0,1
2001	89,7	1,9	2,4	1,4	0,2	1,6	0,1	2,6

Ve srovnání s vyššími územními jednotkami má správní obvod spolu s okresem největší podíl občanů hlásící se k slezské národnosti, naopak občanů hlásící se k moravské národnosti je zde nejmenší podíl. Správní obvod ORP Hlučín má ze všech sledovaných územní jednotek největší podíl německé národnosti (1,6 %).

Tab. 11: Národnostní podíl obyvatel správního obvodu ORP Hlučín, okresu Opava, Moravskoslezského kraje a České republiky v roce 2001 ³⁰

rok 2001	národnost (%)							
	česká	moravská	slezská	slovenská	polská	německá	romská	ostatní
obvod ORP Hlučín	89,7	1,9	2,4	1,4	0,2	1,6	0,1	2,6
okres Opava	91,1	1,4	2,5	1,3	0,2	1,2	0,1	2,2
Moravskoslezský kraj	87,2	2,3	0,8	3,4	3,1	0,3	0,1	2,8
Česká republika	90,4	3,7	0,1	1,9	0,5	0,4	0,1	2,9

5. 6. Náboženská struktura

Správní obvod ORP Hlučín se vyznačuje vysokým podílem věřících obyvatel. Vezmeme-li v úvahu údaje o počtu nezjištěných, je ve správním obvodu téměř 3/4 (75 %) obyvatel věřících, zatímco v České republice je to jen 1/3 (35 %). Jelikož bylo Hlučínsko v letech 1742 – 1918 součástí Pruska, které se vyznačovalo vysokým podílem věřícího obyvatelstva, patří rovněž obvod ORP Hlučín k oblastem s největší religiozitou v celé republice. Největší zastoupení zde má církev římskokatolická

²⁹ Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 1991 : Okres Opava*. Opava : Okresní statistická správa, 1992. 74 s.; vlastní výpočty a zpracování

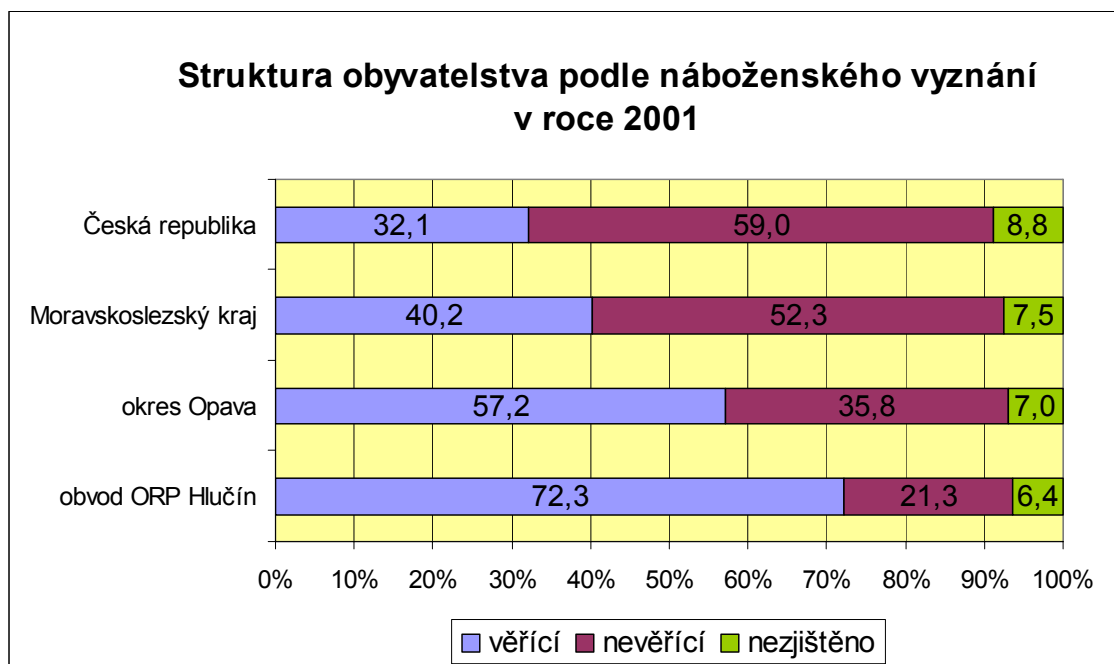
Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Opava*. Ostrava : Krajská reprezentace Ostrava, 2003. 175 s.; vlastní výpočty a zpracování

³⁰ Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Opava*. Ostrava : Krajská reprezentace Ostrava, 2003. 175 s.; vlastní výpočty a zpracování

Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 : Moravskoslezský kraj*. Ostrava : ČSÚ, Krajská reprezentace Ostrava, 2003. 203 s.

Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 - Pramenné dílo* [online]. 2005, 26. 10. 2006 [cit. 2009-04-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/kapitola/4132-05--3002>>; vlastní výpočty a zpracování

95,4 %, v České republice je to jen 83,4 %. Naopak církev československá husitská a evangelická je zde zastoupena jen malým podílem věřících obyvatel (0,2 % a 0,3 %) na rozdíl od většího zastoupení ve vyšších územních celcích. V obvodu je jen 21,3 % obyvatel nevěřících, v České republice je to mnohem více a to 59 %.

Obr. 12: Struktura obyvatelstva podle náboženského vyznání v obvodu ORP Hlučín, okrese Opava, Moravskoslezském kraji a České republice v roce 2001 ³¹

Ve srovnání posledního sčítání v roce 2001 a předposledního sčítání v roce 1991 vidíme, že se počet věřících v obvodu snížil o 8,9 procentních bodů. Podíl římskokatolické církve se snížil o 3,1 procentních bodů, naopak podíl ostatních církví se zvýšil o 3,5 procentních bodů. Podíl nevěřících obyvatel se zvýšil z 10,8 % na 21,3 %. Náboženské vyznání nebylo zjištěno u 6,4 % obyvatel. Z jednotlivých obcí mají největší podíl věřícího obyvatelstva obce Bohuslavice 93 %, Závada 91,8 % a Bělá 91,2 %. Naopak největší podíl nevěřícího obyvatelstva mají obce Děhylov 42,8 % a Dobroslavice 37,3 %, které nebyly v minulosti součástí Pruska. V těchto obcích

³¹ Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Opava*. Ostrava : Krajská reprezentace Ostrava, 2003. 175 s.; vlastní výpočty a zpracování

Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 : Moravskoslezský kraj*. Ostrava : ČSÚ, Krajská reprezentace Ostrava, 2003. 203 s.; vlastní výpočty a zpracování

Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 - Pramenné dílo* [online]. 2005, 26. 10. 2006 [cit. 2009-04-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/kapitola/4132-05--3002>>; vlastní výpočty a zpracování

je menší podíl římskokatolické církve než v ostatních obcích obvodu, naopak jsou zde zastoupeny větším podílem (na rozdíl od ostatních obcí obvodu) církve evangelická a ostatní.

Tab. 12: Struktura obyvatelstva podle náboženského vyznání v obvodu ORP Hlučín v letech 1991 a 2001 ³²

obvod ORP Hlučín							
rok	věřící (%)	z toho:				nevěřící (%)	nezjištěno (%)
		římskokatolická církev (%)	českoslov. husitská církev (%)	evangelická církev (%)	ostatní církve (%)		
1991	81,2	98,5	0,3	0,8	0,5	10,8	8,0
2001	72,3	95,4	0,2	0,3	4,0	21,3	6,4

5. 7. Vzdělanostní struktura

Vzdělanostní složení obyvatelstva je ve správním obvodu ve srovnání s vyššími územními jednotkami v roce 2001 nejhorší. Má vysoký podíl obyvatelstva se základním vzděláním (30,6 %), což je o 6,8 procentních bodů více než má Česká republika (23,8 %). Rovněž má největší procentuelní zastoupení obyvatel se středoškolským vzděláním bez maturity 43,2 %, Česká republika má o 4,7 procentních bodů méně. Naopak podíl obyvatel se středoškolským či vysokoškolským vzděláním má ze všech územních jednotek nejmenší. Vysokoškolské vzdělání má pouze 4,9 % obyvatel, zatímco v České republice je to celých 9 %. V obvodu ORP Hlučín má pouze 26,2 % obyvatel vzdělání s maturitou, v okrese Opava je to o 5,7 procentních bodů více, v České republice o 11,6 procentních bodů více (37,8 % obyvatel). Platí zde tedy, že čím vyšší je územní jednotka, tím vyšší je i úroveň vzdělání. Nejhorší vzdělanost dokazuje i ukazatel vzdělaností úrovně (pouze 2,0 v obvodu a 2,2 v České republice). Tato nízká vzdělanost je dána potřebou vyučených obyvatel do průmyslových podniků na Ostravsku.

³² Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 1991 : Okres Opava*. Opava : Okresní statistická správa, 1992.

74 s.; vlastní výpočty a zpracování

Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Opava*. Ostrava : Krajská reprezentace Ostrava, 2003. 175 s.; vlastní výpočty a zpracování

Tab. 13: Struktura obyvatelstva podle nejvyššího dosaženého vzdělání ve správním obvodu ORP Hlučín, okrese Opava, Moravskoslezském kraji a České republice v roce 2001 ³³

	vzdělání (%)				podíl osob minimálně s maturitou (%)	ukazatel vzdělanostní úrovně
	Základní ³⁴	Středoškolské bez maturity ³⁵	Středoškolské s maturitou ³⁶	Vysokoškolské ³⁷		
obvod ORP Hlučín	30,6	43,2	21,3	4,9	26,2	2,0
okres Opava	26,6	41,1	25,1	7,2	32,3	2,1
Moravskoslezský kraj	26,1	39,3	26,8	7,8	34,6	2,2
Česká republika	23,8	38,5	28,8	9,0	37,8	2,2

K nejvzdělanějším obcím v roce 2001 patří obce Děhylov a Dobroslavice, u kterých je ukazatel vzdělanostní úrovně vyšší než v České republice. Podíl obyvatel mající vysokoškolský titul přesahuje 10 %, v České republice je to 9 %. Je zde také vysoký podíl osob minimálně s maturitou (39 % v obci Děhylov a 41,5 % v obci Dobroslavice). Naopak základní vzdělání má v těchto obcích pouze přes 20 % obyvatel, ve srovnání s Českou republikou, kde základní vzdělání má 23,8 % osob. Nejméně vzdělanou obcí je Bělá, v níž má vysokoškolské vzdělání pouze 1,7 % obyvatel (obvod ORP Hlučín 4,9 %) a téměř 40 % má jen základní vzdělání.

³³ Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Opava*. Ostrava : Krajská reprezentace Ostrava, 2003. 175 s.; vlastní výpočty a zpracování

Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 : Moravskoslezský kraj*. Ostrava : ČSÚ, Krajská reprezentace Ostrava, 2003. 203 s.; vlastní výpočty a zpracování

Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 - Pramenné dílo* [online]. 2005, 26. 10. 2006 [cit. 2009-04-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/kapitola/4132-05--3002>>; vlastní výpočty a zpracování

³⁴ Základní vzdělání zahrnuje obyvatelstvo bez vzdělání, základní a neukončené

³⁵ Vzdělání středoškolské bez maturity zahrnuje vyučené a osoby se středním odborným vzděláním bez maturity

³⁶ Vzdělání středoškolské s maturitou zahrnuje úplné střední s maturitou, vyšší odborné a nástavbové vzdělání

³⁷ Vysokoškolské vzdělání zahrnuje i vědeckou přípravu

Tab. 14: Struktura obyvatelstva podle nejvyššího dosaženého vzdělání v obcích správního obvodu ORP Hlučín v roce 2001³⁸

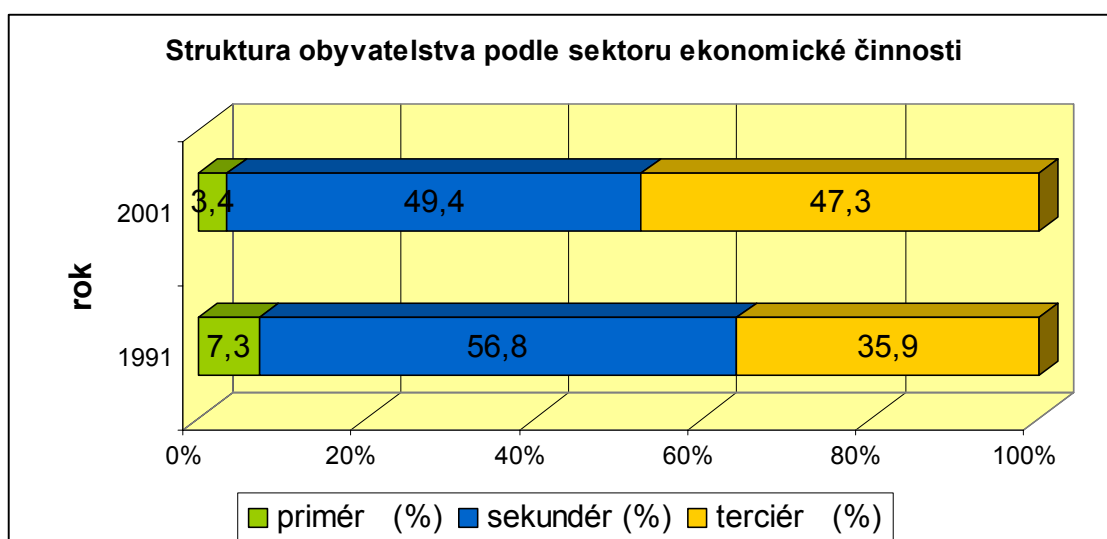
obec	vzdělání (%)				podíl osob minimálně s maturitou (%)	ukazatel vzdělanostní úrovně
	Základní	Středoškolské bez maturity	Středoškolské s maturitou	vysokoškolské		
Bělá	38,3	44,8	15,2	1,7	16,9	1,80
Bohuslavice	29,8	45,1	21,2	3,9	25,1	1,99
Darkovice	33,7	44,1	19,2	2,9	22,1	1,91
Děhylov	20,8	40,1	28,7	10,3	39,0	2,29
Dobroslavice	20,9	37,6	30,6	10,9	41,5	2,32
Dolní Benešov	26,8	44,5	24,2	4,5	28,7	2,06
Hať	35,0	43,5	18,7	2,8	21,5	1,89
Hlučín	28,9	41,5	23,3	6,2	29,6	2,07
Kozmice	29,1	44,8	21,7	4,4	26,1	2,01
Ludgeřovice	29,3	40,6	23,7	6,4	30,1	2,07
Markvartovice	31,1	42,5	22,3	4,0	26,3	1,99
Píšť	31,8	44,8	20,0	3,3	23,4	1,95
Šilheřovice	34,4	44,4	16,0	5,1	21,1	1,92
Vřesina	33,3	41,1	20,6	5,0	25,6	1,97
Závada	36,1	47,7	13,9	2,3	16,2	1,82

5. 8. Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity

Rozeznáváme tři sektory ekonomické činnosti. Primér (zemědělství, lesnictví a rybolov), sekundér (průmysl a stavebnictví), terciér (služby tj. obchod, doprava, telekomunikace, ubytování, školství, zdravotnictví a ostatní odvětví).

V období let 1991 – 2001 došlo v obvodu ORP Hlučín k výrazné změně struktury obyvatelstva podle sektoru ekonomické činnosti. Snížil se podíl obyvatel pracujících v priméru (o 3,9 procentních bodů) a sekundéru (o 7,4 procentních bodů). Naopak výrazně přibýlo obyvatel pracujících v terciéru a to z 35,9 % na 47,3 %. Snížení podílu sekundéru a zvýšení v terciéru je dáno snížením počtu pracovních míst v těžebním a hutním průmyslu na Ostravsku a naopak zvýšením zájmů o informační technologie a peněžnictví.

³⁸ Český statistický úřad. *Šetření lidu, domů a bytů 2001 okres Opava*. Ostrava : Krajská reprezentace Ostrava, 2003. 175 s.; vlastní výpočty a zpracování

Obr. 13: Struktura obyvatelstva podle sektoru ekonomické činnosti ve správním obvodu ORP Hlučín v letech 1991 a 2001 ³⁹

Při porovnání struktury zaměstnaného ekonomicky aktivního obyvatelstva (dále jen EAO) podle sektoru národního hospodářství v obvodu ORP Hlučín a vyšších územních jednotkách zjistíme značné rozdíly, především v sekundéru a terciéru. Zatímco procentuelní zastoupení vyšších územních jednotek ve II. sektoru se pohybuje okolo 40 %, v obvodu je to celých 49,4 %. Rozdíl je způsoben velkým procentuelním zastoupením obyvatel pracujících v těžkém průmyslu na Ostravsku. Ve III. sektoru pracuje pouze 47,3 %, což je o 7,6 procentních bodů méně než v České republice, ale o 0,5 procentních bodů více než v okrese Opava. Podíl zaměstnaného EAO v zemědělství či lesnictví je malý ve srovnání s celou republikou nebo okresem. Pouze v kraji pracuje v priméru o 0,3 procentních bodů méně obyvatel než v obvodu ORP Hlučín.

³⁹ Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 1991 : Okres Opava*. Opava : Okresní statistická správa, 1992. 74 s.; vlastní výpočty a zpracování

Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Opava*. Ostrava : Krajská reprezentace Ostrava, 2003. 175 s.; vlastní výpočty a zpracování

Tab. 15: Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity a struktura obyvatelstva podle sektoru ekonomické činnosti v obvodu ORP Hlučín, okrese Opava, Moravskoslezském kraji a České republice v roce 2001⁴⁰

	ekonomicky aktivní obyvatelstvo	zaměstnané obyvatelstvo	primér (%)	sekundér (%)	terciér (%)
obvod ORP Hlučín	19 327	16 686	3,4	49,4	47,3
okres Opava	90 675	83 902	5,4	40,2	46,8
Moravskoslezský kraj	630 679	532 930	3,1	43,8	53,1
Česká republika	5 253 400	4 766 463	4,7	40,4	54,9

V roce 1991 se všechny obce řadily mezi průmyslově-obslužné. V sekundéru tedy pracovalo více obyvatel než v terciéru. Díky zvýšení podílu obyvatelstva pracujících ve III. sektoru v roce 2001, se mezi průmyslově-obslužné řadí devět obcí, zatímco mezi obslužně-průmyslové šest obcí. Znamená to tedy, že v těchto obcích převažuje podíl obyvatel pracujících v terciéru. Nejvíce obyvatel pracujících v zemědělství, lesnictví či rybolovu má obec Šilheřovice 5,4 %, nejméně pracujících obec Markvartovice (pouze 1,3 % obyvatel). Nejvíce zaměstnaných EAO v sekundéru je v obci Bělá (58,9 %), nejméně v obci Děhylov (40,8 %). V terciéru má největší podíl Hlučín 56,3 %, nejmenší podíl je v obci Závada 37,7 %.

⁴⁰ Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Opava*. Ostrava : Krajská reprezentace Ostrava, 2003. 175 s.; vlastní výpočty a zpracování

Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 : Moravskoslezský kraj*. Ostrava : ČSÚ, Krajská reprezentace Ostrava, 2003. 203 s.; vlastní výpočty a zpracování

Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 - Pramenné dílo* [online]. 2005, 26. 10. 2006 [cit. 2009-04-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/kapitola/4132-05--3002>>; vlastní výpočty a zpracování

6. DOJÍŽĎKA ZA PRACÍ

V roce 2001 bylo ve správním obvodu ORP Hlučín 19 327 ekonomicky aktivních osob. Jde o region se záporným saldem pracovní dojížděky. Její hodnota činí (- 7 752), přičemž 3 709 osob dojíždí do obvodu ORP Hlučín a vyjíždí 11 453 osob. Počet obsazených pracovních míst činí 8 934. Z toho vyplývá, že obvod neposkytuje dostatek pracovních míst a je silně vyjížděkový. Za práci vyjíždělo celkem 68,6 % zaměstnaných obyvatel, z toho 91,7 % vyjíždělo denně. 50,6 % zaměstnaným trvá cesta za prací 30 – 59 minut. Do 29 minut dojíždějí 35,4 % zaměstnaných, pouze 14 % dojíždí více jak jednu hodinu. Do centra dojížděky vyjíždí 64,8 % z celkového počtu vyjíždějících osob. Pro většinu obcí je centrum dojížděky město Ostrava, pouze z města Dolní Benešov vyjíždí většina obyvatel do Opavy. Největší procentuální zastoupení vyjíždějících má obec Markvartovice 85 %, z nichž 74 % vyjíždí do Ostravy. Nejméně vyjíždějících je ve městě Dolní Benešov, kde se nachází větší podniky a tudíž je zde dostatek pracovních míst. Jde o jedinou obci, která má kladné saldo dojížděky (260). Rovněž blízkost k Opavě udává, že zde dojíždí 29,9 % z celkového počtu vyjíždějících z Dolního Benešova. Největší vzdálenosti do práce mají obce Bělá a Hať, v nichž celá čtvrtina obyvatel dojíždí do zaměstnání více jak hodinu. Nejméně času tráví cestou do práce obyvatelé z Kozmic (52,6 % dojíždí méně jak půl hodiny).

Tab. 17: Struktura obyvatelstva podle dojížděky za prací v obcích správního obvodu ORP Hlučín v roce 2001 ⁴¹

	vyjíždějící z obce (%)	vyjíždějící denně (%)	s dobou cesty (%)			vyjíždějící do centra (%)	centrum dojížděky
			do 29 minut	30 - 59 minut	60 minut a více		
Bělá	79,0	93,4	42,7	30,2	27,1	35,2	Ostrava
Bohuslavice	74,0	92,4	47,7	41,9	10,5	30,9	Ostrava
Darkovice	82,0	92,4	30,6	50,1	19,3	69,8	Ostrava
Děhylov	78,0	90,1	36,7	53,8	9,5	80,7	Ostrava
Dobroslavice	82,0	89,2	37,8	47,3	14,9	79,9	Ostrava
Dolní Benešov	50,0	89,4	44,1	44,3	11,6	29,9	Opava
Hať	80,0	93,5	22,0	54,0	24,0	63,9	Ostrava
Hlučín	61,0	91,1	28,8	56,4	14,8	78,7	Ostrava
Kozmice	79,0	93,4	52,6	39,4	8,0	40,9	Ostrava
Ludgeřovice	79,0	92,6	43,5	49,2	7,3	81,1	Ostrava
Markvartovice	85,0	93,3	35,5	52,6	11,8	74,0	Ostrava
Píšť	73,0	93,2	34,8	47,2	18,0	47,4	Ostrava
Šilheřovice	66,0	91,5	26,5	60,5	13,0	65,2	Ostrava
Vřesina	82,0	89,8	36,1	48,8	15,1	58,5	Ostrava
Závada	81,0	94,0	42,2	35,3	22,5	41,8	Ostrava
obvod ORP Hlučín	68,6	91,7	35,4	50,6	14,0	64,8	-

Centrum dojížděky Ostrava je významným průmyslovým střediskem - soustředěn je zde zejména hutní a chemický průmysl, těžké strojírenství, dále průmysl elektrotechnický, potravinářský, dřevozpracující nebo textilní. Z nejvýznamnějších firem se sídlem na území města Ostravy z hlediska počtu zaměstnanců patří: OKD a. s. (těžba černého uhlí, zpracování a prodej uhlí), ArcelorMittal Ostrava a. s. (hutní prvovýroba a výroba finálních hutních výrobků), EVRAZ VÍTKOVICE STEEL a.s. (výroba železa a oceli), DHL EXPRES (Czech republic) s. r. o. (expresní přeprava dokumentů), TCHAS spol. s r. o. (stavebně montážní práce).

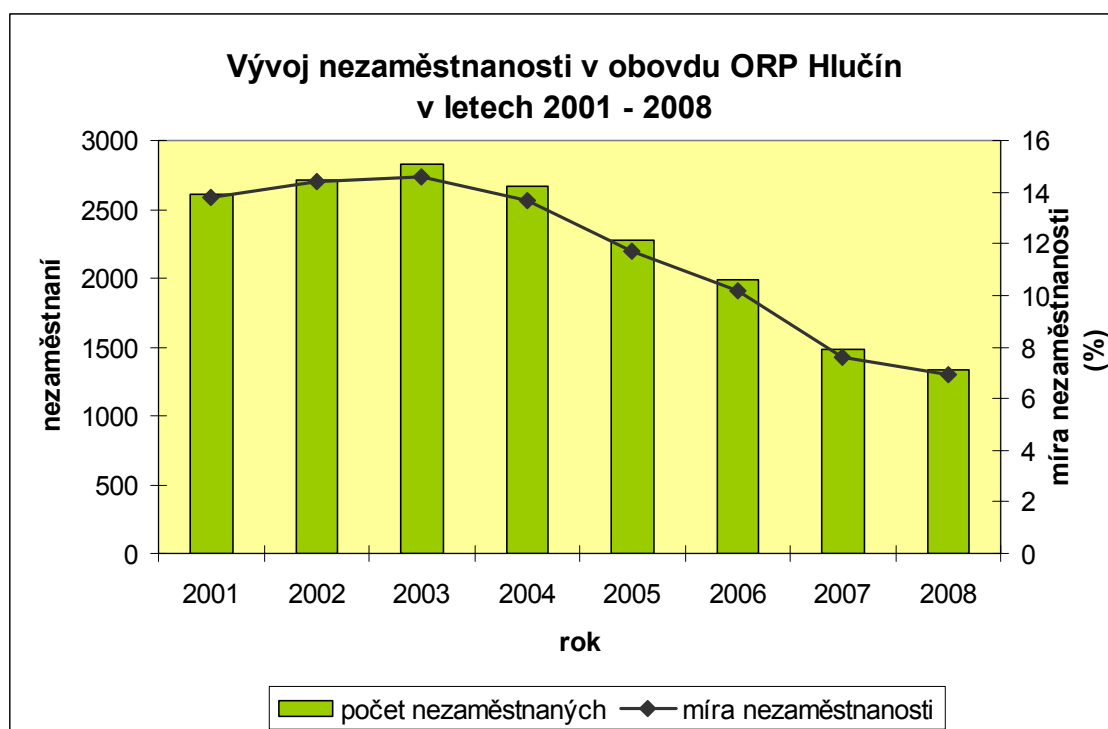
V centru dojížděky Opava patří mezi nejvýznamnější firmy Ostroj a. s. (výroba, export: důlní stroje, díly pro automobilový průmysl, speciální hydraulika), Ivax Pharmaceuticals s. r. o. (výroba substrátů pro další využití v medicíně, výroba sirupů, výroba potravinových doplňků a jejich prodej), Model Obaly a. s. (výroba obalů a obalových materiálů), TEMPO obchodní družstvo (prodej potravin a zboží), Nowaco Opava s. r. o. (výroba mražené zeleniny a jídel).

⁴¹ Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Opava*. Ostrava : Krajská reprezentace Ostrava, 2003. 175 s.; vlastní výpočty a zpracování

HBI Česká republika. *ON-LINE databáze firem* [online]. [cit. 2009-04-30]. Dostupný z WWW: <<http://www.hbi.cz/myHBI.php?Lang=cs>>.

7. TRH PRÁCE

Během sledovaného období (2001 – 2008) míra registrované nezaměstnanosti nejprve stoupá do roku 2003, od té doby trvale klesá. Nejvyšší míru registrované nezaměstnanosti zaznamenáváme v roce 2003, kdy bylo nezaměstnáno 2 828 obyvatel obvodu ORP Hlučín (tj. 14,6 %). Nejmenší nezaměstnanost je v roce 2008 a to pouhých 1 334 obyvatel (6,9 %). Největší meziroční úbytek nezaměstnanosti byl mezi lety 2006 – 2007 o 503 osob, což představuje snížení o 2,6 procentních bodů. Nejvyšší míru nezaměstnanosti zaznamenáváme v obci Závada 9,6 % a nejnižší v obci Darkovice a Děhylov 5,7 %. Velká nezaměstnanost v obci Závada je způsobena nízkým vzděláním tamního obyvatelstva, kdy celých 36,1 % má pouze základní vzdělání a jen 2,3 % vysokoškolské vzdělání. Naopak v obcích Darkovice a Děhylov je vysoký podíl vysokoškoláků (přes 10 %).⁴²

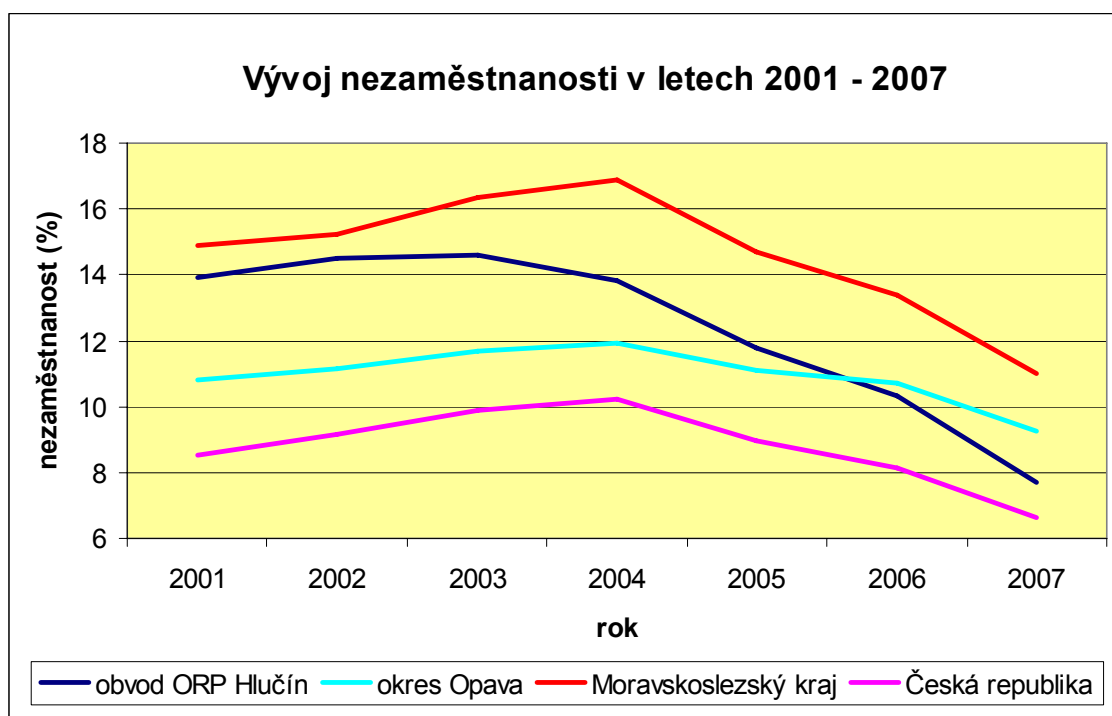

Obr. 14: Vývoj nezaměstnanosti ve správním obvodu ORP Hlučín v letech 2001 – 2008

⁴² Od roku 2005 byla použita nová metodika. Uchazeči o zaměstnání jsou všichni nezaměstnaní, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání tj. evidovaní nezaměstnaní, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí zaměstnání. Za dosažitelné se nepovažují uchazeči ve vazbě, ve výkonu trestu, v pracovní neschopnosti, uchazeči na rekvalifikačních kurzech, uchazeči vykonávající krátkodobé zaměstnání, pobírající peněžitou pomoc v mateřství.

⁴³ Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska* [online]. [cit. 2009-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>; vlastní zpracování

Obvod ORP Hlučín měl na konci roku 2007 vyšší míru nezaměstnanosti (7,7 %), než činil republikový průměr (6,6 %), ale na poměry na trhu práce v Moravskoslezském kraji lze hovořit o nízké míře nezaměstnanosti. Ještě v roce 2001 byla v obvodu nezaměstnanost druhá nejvyšší a to 13,9 %, převyšoval ji pouze Moravskoslezský kraj s 14,9 %. V celé republice byla míra registrované nezaměstnanosti o 5,4 procentních bodů menší než v obvodu ORP Hlučín. Z uvedeného grafu vidíme, že od roku 2005 (od kdy je použita jiná metodika), dochází ke snížení ve všech sledovaných jednotkách, nejvíce ve správním obvodu o 6,1 procentních bodů. Pokles zejména v obvodu a kraji je způsoben rozvojem nových odvětví zejména informačních a komunikačních technologií, automobilového průmyslu a jiných odvětví.

Obr. 15: Vývoj nezaměstnanosti ve správním obvodu ORP Hlučín, okrese Opava, Moravskoslezském kraji a České republice v letech 2001 – 2007 ⁴⁴

⁴⁴ Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Časové řady* [online]. 2008 [cit. 2009-03-15]. Dostupný z WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady>. ; vlastní zpracování

8. HOSPODÁŘSTVÍ

8. 1. Doprava

Nejdůležitější silnicí na území správního obvodu je jediná silnice 1. třídy č. I/56 (Opava – Kravaře – Dolní Benešov – Kozmice - Hlučín – Ostrava – Frýdek-Místek – Frýdlant nad Ostravicí - Bílá). Silnice 2. třídy č. II/469 (Ostrava-Poruba – Děhylov - Hlučín – Hat’ – státní hranice s Polskem), č. II/466 (Píšť – Chuchelná). Silnice 1. třídy prochází středem města Hlučín a Dolní Benešov. Vzhledem k celkovému množství projíždějících vozidel je tento stav nevyhovující.

Jižní částí území prochází dvoukolejová železniční trať č. 316 (Opava – Děhylov - Ostrava-Svinov), na které probíhala v letech 2004 – 2008 rozsáhlá modernizace a elektrifikace sítě. Druhou železnicí je jednokolejová trať č. 317 (Opava – Kravaře – Hlučín).

Autobusovou dopravu mezi obcemi i spojením s městy Opava a Ostrava zajišťuje integrovaný dopravní systém ODIS. Vznikl 23. listopadu 1997. Postupně se rozvíjí do dalších měst a obcí. V současné době je v ODIS přímo či nepřímo zapojeno celkem 105 měst a obcí Moravskoslezského kraje s rozlohou přesahující 1000 km² a s více než 600 000 obyvateli.⁴⁵

V Zábřehu (část Dolního Benešova) se nachází veřejné vnitrostátní letiště Zábřeh. Jeho hlavním posláním je provozování a rozvoj leteckých sportů. Jedná se zejména o motorové sportovní a soukromé létání, létání na bezmotorových letadlech - kluzácích a parašutismus. Nabízí vyhlídkové lety, vlečení reklamních transparentů, reklamy na letadlech a padácích, výcvik pilotů a parašutistů.⁴⁶

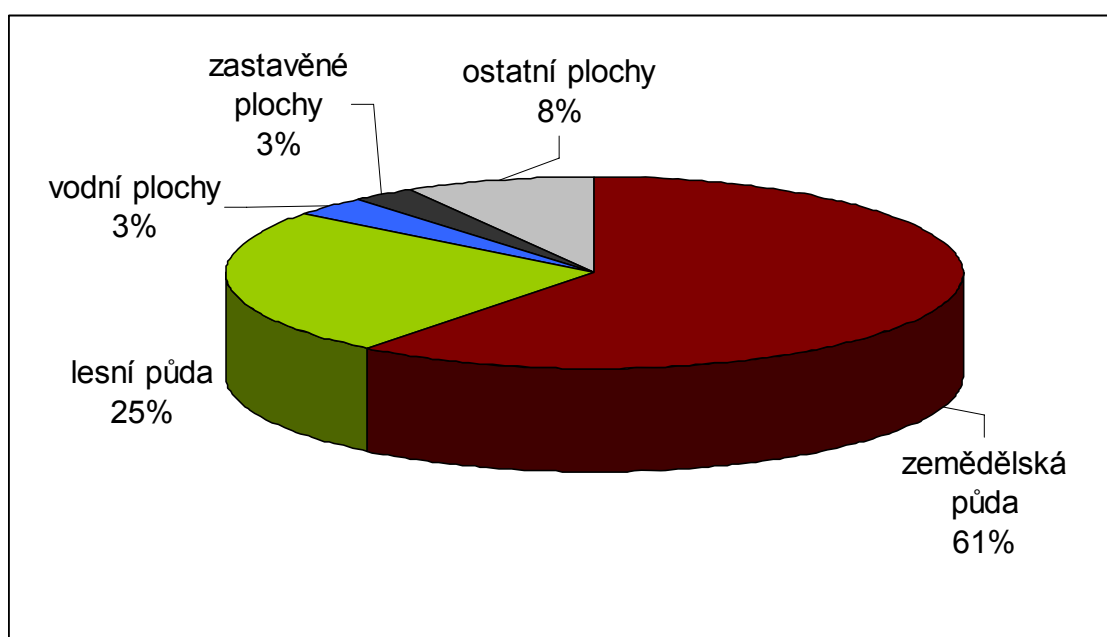
Na území se nachází řada cyklostezek propojujících jednotlivé obce s městy Opava a Ostrava.

⁴⁵ Město Hlučín. *Integrovaný dopravní systém ODIS* [online]. [cit. 2009-04-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.hlucin.cz/mesto-a-okoli/doprava/integrovaný-dopravní-system.html>>.

⁴⁶ Městské informační centrum Opava. *Letiště v Zábřehu u Hlučína* [online]. [cit. 2009-04-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.infocentrum.opava.cz/scripts/detail.php?id=10386>>.

8. 2. Zemědělství

Celková plocha správního obvodu ORP Hlučín je 16 534 ha. Největší podíl z této plochy má zemědělská půda 61 %. Lesní půda zabírá 25 %, vodní a zastavěné plochy 3 % a ostatní plochy 8 %. Z celkové zemědělské půdy zaujímá největší rozlohu orná půda 81,9 %, trvalé travní porosty zabírají 12,1 %, zahrady 5,7 % a ovocné sady 0,3 %. Oblast správního obvodu stejně jako celý okres Opava patří převážně k zemědělským oblastem. Zatímco orná půda tvoří 81,9 % v celé republice je to jen 71 %.⁴⁷ Přesto však v priméru pracuje jen 3,4 % obyvatel, což je dáno blízkostí průmyslové Ostravy.

Obr. 16: Struktura správního obvodu ORP Hlučín podle půdního fondu v roce 2007⁴⁸

V roce 1996 byly stanoveny nové zemědělské výrobní oblasti na základě výsledků bonitace zemědělských půd České republiky. Česká republika byla rozdělena na pět výrobních oblastí a jedenadvacet podoblastí:⁴⁹

1. Kukuřičná – pět podoblastí (K1 - K5), 6,7% zemědělské půdy
2. Řepařská – pět podoblastí (Ř1 - Ř5), 24,3% zemědělské půdy

⁴⁷ Český úřad zeměměřičský a katastrální. *Statistická ročenka půdního fondu České republiky* [online]. [cit. 2009-05-02]. Dostupný z WWW:

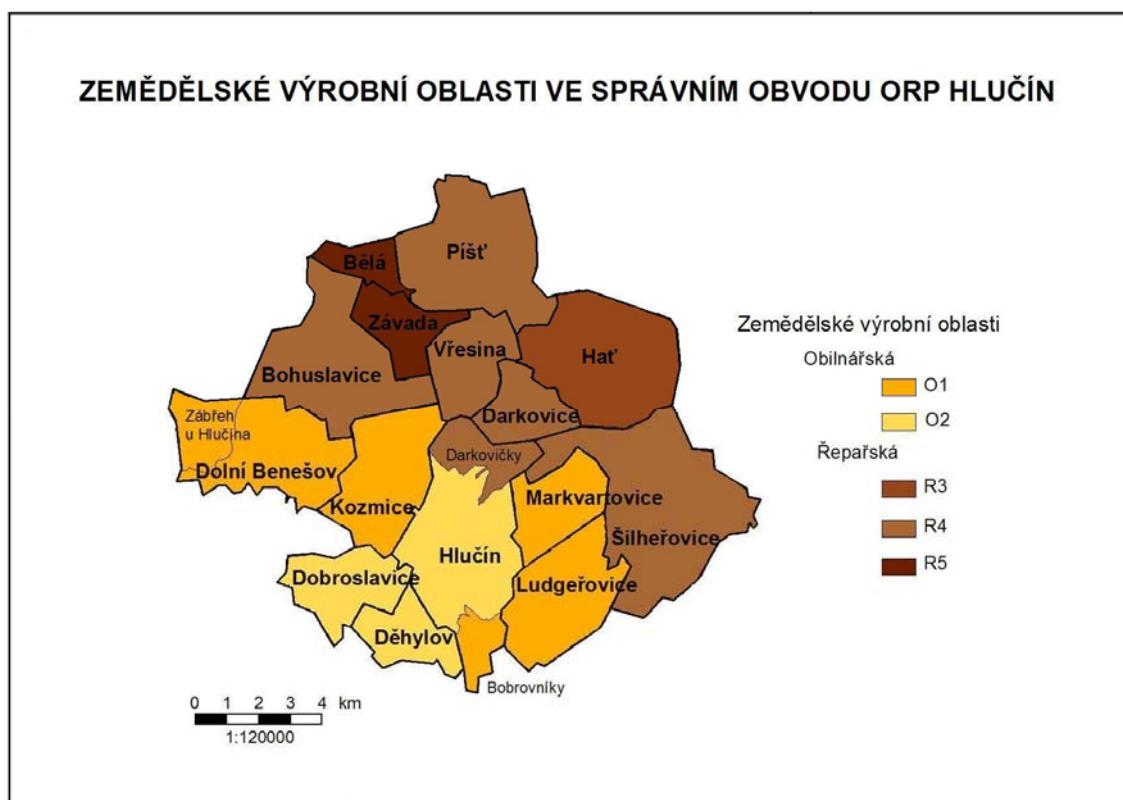
<<http://www.cuzk.cz/Dokument.aspx?PRARESKOD=10&MENUID=10424&AKCE=DOC:10-ROCENKA>>.

⁴⁸ Český statistický úřad : *MOS - Městská a obecní statistika* [online]. 2008 [cit. 2009-05-02]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0805/>

⁴⁹ Centrum pro regionální rozvoj, MU Brno. 2009

3. Obilnářská – čtyři podoblasti (O1 - O4), 40,5% zemědělské půdy
4. Bramborářská – čtyři podoblasti (B1 - B4), 18,5% zemědělské půdy
5. Pícninářská – tři podoblasti (P1 - P3), 10,0% zemědělské půdy

Každé katastrální území je zařazeno do zemědělské výrobní oblasti. V tomto obvodu se nachází pouze oblast řepařská, nacházející se v severní části území a oblast obilnářská v jižní části území. Hlavní zemědělské plodiny řepařské oblasti jsou cukrovka, kvalitní pšenice, ječmen, kořenová zelenina a ranné brambory. V obilnářské oblasti se pěstují hlavně obilniny a řepka.

Obr. 17: Zemědělské výrobní oblasti ve správním obvodu ORP Hlučín
Pramen: Centrum pro regionální rozvoj, MU Brno 2009; vlastní zpracování

V roce 1949 byl vydán zákon o jednotných zemědělských družstvech. Byla založena JZD v Dolním Benešově a Hlučíně. O rok později vznikla JZD také v Dobroslavicích a Vřesině. Během následujících pár let vznikla družstva i v ostatních obcích správního obvodu. Po roce 1989 byla JZD zrušena, buďto zanikla nebo pokračují pod názvem zemědělská družstva. V současné době působí na území Výrobní zemědělské družstvo Hlučín se sídlem v Ludgeřovicích.

8. 3. Průmysl

V letech 1991 pracovalo v průmyslu a stavebnictví 56,8 % ekonomicky aktivních obyvatel, v roce 2001 49,4 % EAO. Celorepublikový průměr je přitom jen 40,4 %. I přes toto vysoké číslo se na území obvodu ORP Hlučín nenachází příliš mnoho středních a větších firem. Jmenuji alespoň ty, které zaměstnávají více jak 50 zaměstnanců.

Tab. 18: Průmyslové podniky správního obvodu ORP Hlučín zaměstnávající alespoň 50 zaměstnanců v roce 2009⁵⁰

název firmy	sídlo	rok vzniku	činnost firmy	počet zaměstnanců
MSA a.s. (SIGMA Dolní Benešov)	Dolní Benešov	1992	Výroba a prodej průmyslových armatur	611
Štěrkovny spol. s r. o.	Dolní Benešov	1992	Těžba štěrkopísků, výroba betonových směsí	400
ARMATURY Group a.s.	Dolní Benešov	1999	Vývoj a výroba průmyslových armatur	212
HP trend, s.r.o.	Ludgeřovice	1996	Zpracování plastických hmot; výroba, instalace, opravy	190
Slévárna Dolní Benešov s.r.o	Dolní Benešov	1995	Výroba odlitků z šedé a tvárné litiny	129
Dřevařské závody REVITEX a.s.	Hlučín	2000	Výroba a montáž bezpečnostních a protipožárních dveří a stěn	77
MS BOLT, a.s.	Dolní Benešov	2006	Strojírenská výroba	70
Baloušek, s.r.o.	Hlučín	1995	Tisk hospodářských tiskopisů	66
Opráveňský závod MSA, s.r.o.	Dolní Benešov	1995	Výroba a opravy obráběcích strojů a zařízení	60
INTERFOOD Ltd. spol. s r.o.	Dolní Benešov	1992	Stáčení minerální a pitné vody a výroba nealkoholických nápojů	50 - 99
FICHNA - HUDECZEK a.s.	Píšť	2006	Štukatéřství, silniční motorová doprava, provádění staveb	50 - 99
LENA - hračky, s.r.o.	Ludgeřovice	1997	Prodej a výroba her	50 - 99
Stavitelství SIZO s.r.o.	Píšť	2004	Provádění staveb	50 - 99

⁵⁰ HBI Česká republika. *ON-LINE databáze firem* [online]. [cit. 2009-05-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.hbi.cz/myHBI.php?Lang=cs>>.

MSA a. s. ⁵¹

Podnik založil roku 1890 podnikatel Jan Holuscha – závod na zpracování dřeva a kulatiny. V roce 1910 dochází k rozšíření o kovárnu a slévárnu, v roce 1915 byla zavedena zámečnická výroba. Po II. světové válce došlo k vytvoření národního podniku Moravskoslezská armaturka. Od té doby prodělává firma prudký rozvoj. V roce 1950 začala výstavba moderního závodu s moderně vybavenými výrobními, montážními a obslužnými provozy. Podnik byl začleněn do koncernu SIGMA v roce 1979. Rokem 1983 je zahájena výroba průmyslových čerpadel. Rozpadem koncernu SIGMA ztrácí podnik obchodní jména a obchodní značky. Po privatizaci státního podniku v roce 1992 vzniká firma MSA, a. s. Dolní Benešov. Do roku 1998 získala společnost několik certifikátů, které ji umožnily vstup na všechny trhy světa. Výrobky dnes znají odběratelé na celém světě, splňují přísné ekologické parametry, odpovídající zákonům a předpisům na ochranu životního prostředí.

Štěrkovny spol. s r. o. ⁵²

Společnost byla založena 11. června 1992. Původní výrobní náplní byla pouze těžba štěrkopísku v oblasti Dolního Benešova a písků ve známé pískovně Závada. V roce 1997 byl nově vybudován kamenolom ve Valšově a v roce 2006 Valšov II. Tento lom se díky kvalitě těženého kameniva a nejmodernější technologii dobývání a zpracování stal jedním z nejlépe hodnocených lomů v České republice. Firma nabízí také stavební práce a vlastními nákladními velkokapacitními automobily zajišťuje dopravu sypkých hmot. V současné době zaujímá vedoucí postavení na trhu výroby štěrkopísků, drceného kameniva a betonu. Je součástí nadnárodního koncernu BAUHOLDING STRABAG SE.

ARMATURY Group a.s. ⁵³

Společnost zahájila svou činnost dne 1. ledna 2000. Firma zajišťuje vývoj, výrobu, prodej a servis průmyslových armatur, dodávky čerpadel a hutního materiálu. V roce 2001 dochází k vývoji nových produktových řad kulových kohoutů, klapek, hutních a speciálních armatur. O rok později společnost investovala do nákupu

⁵¹ JIRÁSEK, Zdeněk, et al. *Historie a současnost podnikání na Opavsku*. Žehušice : Městské knihy s. r. o. 2002. 287 s.

MSA a. s. [online]. 2008-2009 [cit. 2009-05-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.msa.cz/>>.

⁵² *Štěrkovny spol. s r. o.* [online]. [cit. 2009-05-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.sterk.cz/>>.

⁵³ *ARMATURY Group a.s.* [online]. 2008 [cit. 2009-05-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.armaturygroup.cz/novinky.php?verze=cz>>.

vývojových a konstrukčních technologií, jejichž výsledkem jsou ucelené řady vlastních produktů. Od roku 2003 firma proniká na zahraniční trhy. V současné době obsluhuje zhruba 38 % domácího trhu.

HP trend, s.r.o. ⁵⁴

Společnost patří mezi největší výrobce potrubních systémů z plastů pro rozvody teplé a studené vody, podlahového topení a tlakového vzduchu v České republice. Hlavní výroba je situována v areálu společnosti v Ludgeřovicích, kde je rovněž prodejní velkosklad. Společnost působí i v Polsku.

Slévárna Dolní Benešov s.r.o. ⁵⁵

Vznikla v roce 1885 jako firma se zaměřením na výrobu odlitků ze šedé litiny pro kotle, radiátory a armatury. V šedesátých letech se slévárna stala metalurgickou základnou výroby litinových odlitků pro firmu MSA, a. s., významného výrobce průmyslových armatur a čerpadel. Od roku 2003 zcela privátní slévárnou z části vlastněnou spediční firmou RKL Opava, spol. s r. o. V současné době společnost vyrábí odlitky ze šedé a tvárné litiny pro použití v různých průmyslových odvětvích. Z hlediska prodeje svých odlitků dodává 40% stávající produkce na domácí trh, 60% odlitků pak směřuje do zahraničí.

Dřevařské závody REVITEX a.s. ⁵⁶

Vznikly jako část Moravskoslezských závodů Šumperk a.s., založených již v roce 1946. Tím navázaly na dlouholetou tradici v dřevozpracující výrobě a výrobě stavebně truhlářských výrobků. Provozovna v Hlučíně vyrábí dřevěná zdvojená okna, eurookna (dřevěná okna) a balkónové dveře. Druhá provozovna je v Budišově nad Budišovkou. Její náplní je zhotovování dřevěných vnitřních dveří, vchodových dveří, euro dveří, protipožárních a bezpečnostních dveří.

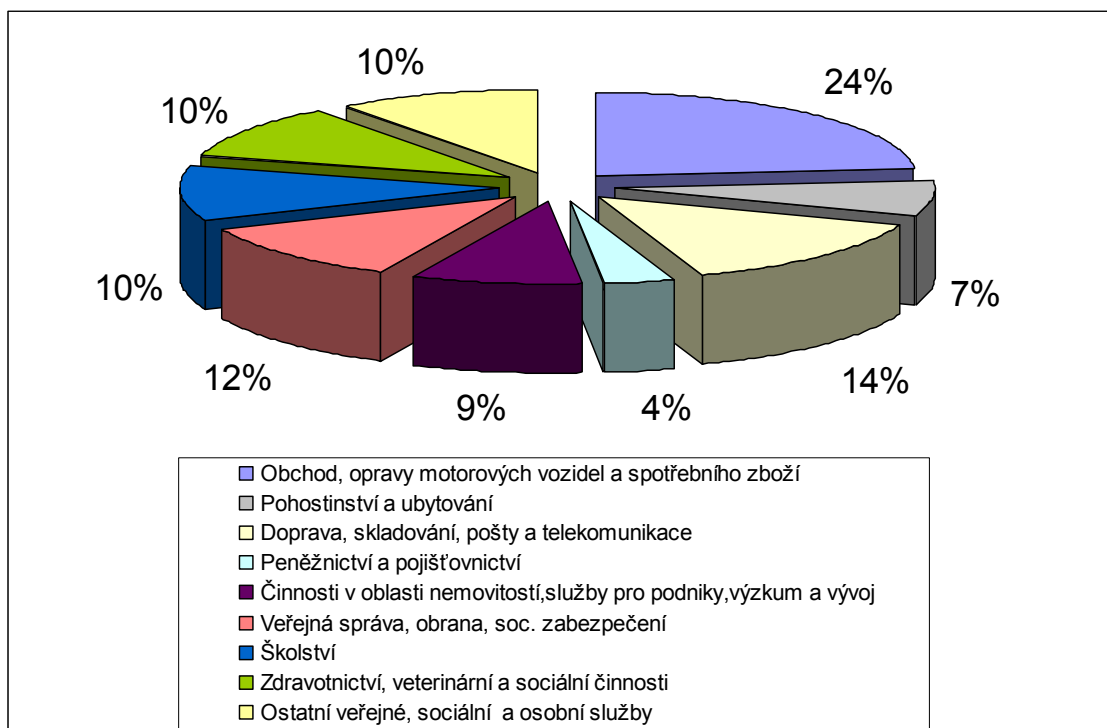
⁵⁴ *HP trend, s.r.o.* [online]. 2009 [cit. 2009-05-03]. Dostupný z WWW: <<http://hp-trend.cz/09/cz/ospolecnosti/>>.

⁵⁵ *Slévárna Dolní Benešov s.r.o.* [online]. [cit. 2009-05-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.slevarnadb.cz/>>.

⁵⁶ *Dřevařské závody REVITEX a.s.* [online]. 2006 [cit. 2009-05-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.revitex.cz/index.php>>.

8. 4. Služby

V období mezi sčítáním v letech 1991 a 2001 se podíl počtu ekonomicky aktivních obyvatel pracujících ve službách zvýšil z 35,9 % na 47,3 %. V tomto sektoru však správní obvod stále zaostává za celorepublikovým průměrem, což je 54,9 %. Největší podíl ve službách má obchod, opravy motorových vozidel a spotřebního zboží (24 %). Působí zde například firma Autocentrála s. r. o. se sídlem v Hlučíně, která prodává vozy značky ŠKODA. Druhým odvětvím se 14 % je doprava, skladování, pošty a telekomunikace. V tomto odvětví působí firma RKL Opava, spol. s r.o. zabývající se silniční dopravou, mezinárodním a vnitrostátním zasílatelstvím. 12 % zaujímá veřejná správa, obrana a sociální zabezpečení. Čtvrtým nejvýznamnějším odvětvím je s 10 % školství, zdravotnictví a rovněž ostatní veřejné a sociální služby. Na území správního obvodu ORP Hlučín se nachází celkem 41 školských zařízení. Nejvíce je zde mateřských škol a to 17, základních škol (1 – 5 třída) je zde 8 a základních škol (1 – 9 třída) 9. Učilišť, středních škol a gymnázií je zde celkem 7. Zdravotních zařízení zde působí dohromady 97. Z toho je 23 samostatných ordinací lékaře specialisty (20 se nachází v Hlučíně), 15 ordinací praktického lékaře pro dospělé, 8 ordinací pro děti a dorost a 15 ordinací stomatologa. Ostatních zdravotních zařízení je 36. Ze sociálních služeb se zde nachází 5 domů s pečovatelskou službou, 2 domovy důchodců (Hlučín a Ludgeřovice), jeden ústav sociální péče o mládež (Hlučín) a jeden úřad práce v Hlučíně. Dále zde můžeme najít 102 sportovních a 96 kulturních zařízení. 9 % ze sektoru služeb tvoří činnosti v oblasti nemovitostí, služby pro podniky, výzkum a vývoj. Pouze 7 % zaujímá pohostinství a ubytování a 4 % peněžnictví a pojišťovnictví.

Obr. 18: Struktura ekonomicky aktivního obyvatelstva správního obvodu ORP Hlučín zaměstnaného ve službách v roce 2001 ⁵⁷

Tab. 19: Firmy v sektoru služeb ve správním obvodu ORP Hlučín zaměstnávající alespoň 50 zaměstnanců v roce 2009 ⁵⁸

název firmy	sídlo	rok vzniku	činnost firmy	počet zaměstnanců
Autocentrála s.r.o.	Hlučín	1993	Autoservis; prodej nových vozidel ŠKODA	111
BRILŠTEJN s.r.o.	Hlučín	2006	Velkoobchod, Maloobchod	50 - 99
Střední škola hotelnictví, gastronomie a služeb SČMSD Šilheřovice, s.r.o.	Šilheřovice	1993	Zajišťování výchovy a vzdělávání žáků	50 - 99
KLIA cz s.r.o.	Bohuslavice	2003	Velkoobchod a specializovaný maloobchod	50 - 99

⁵⁷ Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Opava*. Ostrava : Krajská reprezentace Ostrava, 2003. 175 s.; vlastní výpočty a zpracování

⁵⁸ HBI Česká republika. *ON-LINE databáze firem* [online]. [cit. 2009-05-03]. Dostupný z WWW: < <http://www.hbi.cz/myHBI.php?Lang=cs>>.

9. ZÁVĚR

Správní obvod ORP Hlučín se nachází v příhraniční oblasti Polska mezi městy Opava a Ostrava. Je to území, které bylo po 178 let součástí Pruska, což se projevilo na mentalitě zdejšího obyvatelstva. Obyvatelé jak se jim zde říká „Prajzáci“ se vyznačují pracovitostí a vysokou mírou religiozity. Téměř 3/4 jsou římskokatolického vyznání.

I když je území správního obvodu převážně zemědělskou oblastí, v I. sektoru se snížil podíl ekonomicky aktivních obyvatel v roce 1991 z 7,3 % na 3,4 % v roce 2001. Výhodou pro zaměstnanost je blízkost průmyslových měst Opavy a Ostravy. Proto je nejvíce lidí zaměstnáno v sekundéru (49,4 %). Stále více však roste význam sektoru služeb a do budoucna se dá předpokládat, že v tomto sektoru bude pracovat více lidí než v průmyslu. Tento fakt se projevuje i na míře nezaměstnanosti, která od roku 2004 klesá, a v současné době se pohybuje jen nepatrně nad celorepublikovým průměrem.

Počet obyvatel od roku 2000 mírně roste. Dochází k zvyšování porodnosti a migračního přírůstku, tento růst však zpomaluje zvyšující se úmrtnost. V obvodu, stejně jako v celé republice, dochází ke stárnutí populace. Díky svým historickým kořenům dochází ke zvyšování podílu německé národnosti. Obvod se vyznačuje nižší úrovní vzdělanosti. Zatímco vysokoškoláků je zde jen 5 %, podíl obyvatel se základním vzděláním přesahuje 30 %.

I přes vysoké množství kulturních památek, nepatří tato oblast k významným turistickým cílům. Není zde dostatek ubytovacích kapacit, ani informace o těchto památkách nejsou dostačující. O zlepšení této situace se snaží Sdružení obcí Hlučínska. Byla vybudována hustá síť cyklostezek, přesahující hranice státu. Rovněž zde funguje přeshraniční spolupráce mezi českými a polskými obcemi, za účelem pořádání kulturních a jiných společenských akcí.

Silné stránky

- Spolupráce s okolními obcemi
- Geografická poloha (blízkost velkých měst Opava a Ostrava)
- Rozvinutá síť cyklostezek
- Dobrá dopravní dostupnost do okolních měst a obcí
- Vysoká religiozita (nízká rozvodovost)
- Výstavba nových domů (lepší příležitost k bydlení)

Slabé stránky

- Špatný stav silnic II. a III. třídy
- Nižší vzdělanostní úroveň obyvatelstva
- Nedostatečné připojení na kanalizační síť (případně její nevyhovující stav)
- Nedostatečné ubytovací kapacity
- Málo pracovních příležitostí v místě (vysoká vyjížďka za prací)

Příležitosti

- Přeshraniční spolupráce (rozvoj turistického ruchu)
- Příliv zahraničních investorů
- Rozšiřování sítě cyklostezek
- Podpora kulturních a sportovních aktivit
- Realizace ekologických aktivit

Ohrožení

- Stěhování mladých lidí za prací
- Stárnutí populace
- Nedostatek finančních prostředků (zadluženost obcí)
- Ohrožení povodněmi
- Budování skládek

10. SUMMARY

The subject of bachelor work is socio-economics study of administration area of the municipality with extended competence Hlučín. Municipality with extended competence Hlučín is situated in the northeast part of district Opava. This area is between cities Opava and Ostrava and includes 13 villages and 2 cities. Area of this territory is 165 km². District Opava is part of the Moravian-Silesian Region.

In the first part I describe delimitation and characteristics of the area, followed by historical development. Then there is described physical-geographical characteristics of the studied territory. After that follows development of the population, including its movement, the age and sex, nationality, religion, education, economic activity. Finally, there is described the work trips, the employment market and economy.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- KOUTECKÁ, Věra, et al. *Příroda Hlučínska*. Hlučín : Město Hlučín, 2004. 96 s.
- DEMEK, Jaromír, et al. *Zeměpisný lexikon ČSR - Hory a nížiny*. Brno : AOPK ČR, 2006. 543 s.
- KESTŘÁNEK, Jaroslav, et al. *Zeměpisný lexikon ČSR - Vodní toky a nádrže*. Praha : Academia, 1984. 315 s.
- TOMÁŠEK, Milan. *Půdy České republiky*. 4. vyd. Praha : Česká geologická služba, 2007. 67 s., 1 mapa.
- CULEK, Martin, et al. *Biogeografické členění České republiky*. Praha : ENIGMA, 1996. 345 s., 1. mapa.
- WEISSMANNOVÁ, Hana, et al. *Ostravsko – Chráněná území ČR*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, 2004. 456 s.
- CHRÁSTECKÝ, Metoděj, et al. *Hlučínsko, Valticko, Vitorazsko...* Hlučín: Muzeum Hlučínska, 2008. 243 s.
- MALOHALAVA, R., et al. *Stručný přehled vývoje Hlučínska*. Ostrava: Dům Osvěty, 1960. 79 s.
- PAVELČÍKOVÁ, Nina, et al. *Hlučínsko v proměnách času. Sborník příspěvků z konference k 75. výročí připojení Hlučínska k ČSR*. Hlučín, Slezská kulturní a vzdělávací nadace Hlučínsko, 87 s.
- PLAČEK, Vilém. *PRAJZÁCI aneb k osudům Hlučínska 1742 – 1960*. Háj ve Slezsku: Maj-Tiskárna, 2007. 179 s.
- PLAČEK, Vilém. *PRAJZÁCI II aneb Hlučínsko ve staronové vlasti 1920 - 1938*. Háj ve Slezsku: Maj-Tiskárna, 2007. 234 s.
- Kolektiv autorů Českého statistického úřadu. *Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2005*. I. díl. Praha: Český statistický úřad, 2006. 759 s.
- Kolektiv autorů Federálního statistického úřadu. *Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850 – 1970*. Díl 2. Sv. 1. Praha: Federální statistický úřad, 1978.
- BARTOŠ, Josef, et al. *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848 – 1960*. svazek XIV. Olomouc, Vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci, 1995. 252 s.
- Kolektiv autorů Ministerstva vnitra a Státního úřadu statistického. *Statistický lexikon obcí v zemi Moravskoslezské*. Praha: Orbis, 1935. 212 s.

Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 1991 : Okres Opava*. Opava : Okresní statistická správa, 1992. 74 s.

Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 1991 : Severomoravský kraj*. Ostrava : Krajská statistická správa, 253 s.

Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Opava*. Ostrava : Krajská reprezentace Ostrava, 2003. 175 s.

Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 : Moravskoslezský kraj*. Ostrava : ČSÚ, Krajská reprezentace Ostrava, 2003. 203 s.

JIRÁSEK, Zdeněk, et al. *Historie a současnost podnikání na Opavsku*. Žehušice : Městské knihy s. r. o. 2002. 287 s.

Centrum pro regionální rozvoj, MU Brno. 2009

Český statistický úřad : *Statistická ročenka Moravskoslezského kraje 2008* [online]. 2008, 16. 12. 2008 [cit. 2009-03-07]. Dostupný z WWW: <[http://www.czso.cz/xt/edicniplan.nsf/t/13002E5D72/\\$File/13-810108.pdf](http://www.czso.cz/xt/edicniplan.nsf/t/13002E5D72/$File/13-810108.pdf)>.

Český statistický úřad : *MOS - Městská a obecní statistika* [online]. 2008 [cit. 2009-03-07]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0805/>

ČHMÚ : *Český hydrometeorologický ústav - Úsek meteorologie a klimatologie* [online]. 1997-2008 , 8. 1. 2008 [cit. 2009-03-13]. Dostupný z WWW: <http://www.chmi.cz/meteo/ok/images/st_cz.gif>.

ČHMÚ : *Český hydrometeorologický ústav - Úsek meteorologie a klimatologie* [online]. 1997-2008 , 8. 1. 2008 [cit. 2009-03-13]. Dostupný z WWW: <http://www.chmi.cz/meteo/ok/images/stprec_cz.gif>.

Český statistický úřad. *Databáze demografických údajů za obce ČR* [online]. 2008 [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>.

Český statistický úřad. *Demografická ročenka krajů České republiky 1991-2003* [online]. 2004 , 28. 10. 2006 [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/publ/4027-04-1991_2003>.

Český statistický úřad. *Demografická ročenka krajů 1998 až 2007* [online]. 2008 , 3. 8. 2008 [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/p/4027-08>>.

Český statistický úřad. *Demografická ročenka České republiky 2007* [online]. 2008 , 13. 11. 2008 [cit. 2009-03-30]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/publ/4019-08-2007>>.

Český statistický úřad. *Datové publikace : Základní informace o České republice, krajích, okresech a obcích* [online]. 2005 , 19. 11. 2007 [cit. 2009-03-30]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/slodb/slodb.nsf/i/vysledky_slodb_2001>.

Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 - Pramenné dílo* [online]. 2005, 26. 10. 2006 [cit. 2009-04-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/kapitola/4132-05--3002>>.

HBI Česká republika. *ON-LINE databáze firem* [online]. [cit. 2009-04-30]. Dostupný z WWW: <<http://www.hbi.cz/myHBI.php?Lang=cs>>.

Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska* [online]. [cit. 2009-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>.

Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Časové řady* [online]. 2008 [cit. 2009-03-15]. Dostupný z WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady>.

Město Hlučín. *Integrovaný dopravní systém ODIS* [online]. [cit. 2009-04-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.hlucin.cz/mesto-a-okoli/doprava/integrovaný-dopravní-system.html>>.

Městské informační centrum Opava. *Letiště v Zábřehu u Hlučína* [online]. [cit. 2009-04-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.infocentrum.opava.cz/scripts/detail.php?id=10386>>.

Český úřad zeměměřičský a katastrální. *Statistická ročenka půdního fondu České republiky* [online]. [cit. 2009-05-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.cuzk.cz/Dokument.aspx?PRARESKOD=10&MENUID=10424&AKCE=DOC:10-ROCENKA>>.

MSA a. s. [online]. 2008-2009 [cit. 2009-05-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.msa.cz/>>.

Štěrkovny spol. s r. o. [online]. [cit. 2009-05-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.sterk.cz/>>.

HP trend, s.r.o. [online]. 2009 [cit. 2009-05-03]. Dostupný z WWW: <<http://hp-trend.cz/09/cz/ospolecnosti/>>.

ARMATURY Group a.s. [online]. 2008 [cit. 2009-05-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.armaturygroup.cz/novinky.php?verze=cz>>.

Slévárna Dolní Benešov s.r.o. [online]. [cit. 2009-05-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.slevarnadb.cz/>>.

Dřevařské závody REVITEX a.s. [online]. 2006 [cit. 2009-05-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.revitex.cz/index.php>>.

Český statistický úřad. *PRAMENNÉ DÍLO 1991 - OBYVATELSTVO V DATECH* [online]. 2007 [cit. 2009-04-22]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/slodb/slodb.nsf/i/seznam_tabulek_obyvatelstvo>.

Quitt, E.: *Klimatické oblasti ČSR 1 : 500 000, GBP, Brno 1975.*

Tomášek, M.: Půdní mapa České republiky 1 : 1 000 000, Česká geologická služba, 2003.

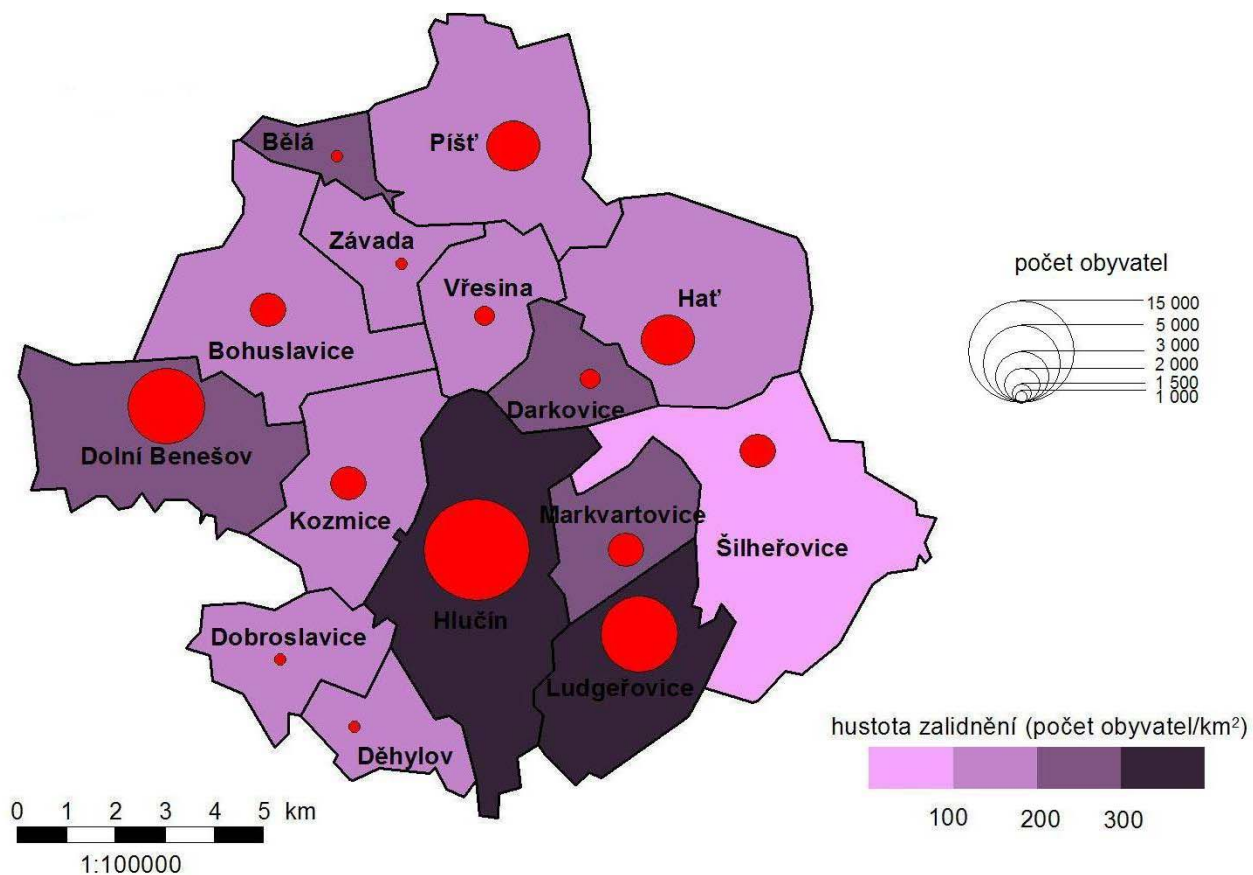
Culek, M.: Mapa biogeografických regionů České republiky 1 : 500 000, Český úřad zeměměřičský a katastrální, 1993

SEZNAM PŘÍLOH

1. Obr. 1: Hustota zalidnění správního obvodu ORP Hlučín v roce 2007
2. Obr. 2: Vzdělanostní struktura obyvatelstva správního obvodu ORP Hlučín v roce 2001
3. Tab. 1: Počet obyvatel v jednotlivých obcích správního obvodu ORP Hlučín v letech 1869 - 1930
4. Tab. 2: Počet obyvatel v jednotlivých obcích správního obvodu ORP Hlučín v letech 1950 – 2001
5. Tab. 3: Vývoj počtu obyvatel města Hlučín, zázemí města Hlučín, správního obvodu ORP Hlučín v letech 1869 – 2001 na základě bazických a řetězových indexů
6. Tab. 4: Vývoj počtu obyvatel v okrese Opava, Moravskoslezském kraji, České republiky v letech 1869 – 2001 na základě bazických a řetězových indexů
7. Tab. 5: Vývoj počtu obyvatel ORP Hlučín v období 1991 – 2007
8. Tab. 6: Vývoj počtu obyvatel České republiky v období 1991 - 2007
9. Tab. 7: Vývoj počtu obyvatel České republiky v období 1991 – 2007
10. Tab. 8: Struktura obyvatel podle věku v obcích správního obvodu ORP Hlučín v roce 2001
11. Tab. 9: Struktura obyvatel podle věku v obcích správního obvodu ORP Hlučín v roce 2007
12. Tab. 10: Struktura obyvatel podle pohlaví v obcích správního obvodu ORP Hlučín v roce 2001 a 2007
13. Tab. 11: Národnostní podíl obyvatel v obcích správního obvodu ORP Hlučín, okresu Opava, Moravskoslezského kraje a České republiky v roce 1991
14. Tab. 12: Národnostní podíl obyvatel v obcích správního obvodu ORP Hlučín, okresu Opava, Moravskoslezského kraje a České republiky v roce 2001
15. Tab. 13: Struktura obyvatelstva podle náboženského vyznání v obcích obvodu ORP Hlučín, okresu Opava a České republiky v roce 1991
16. Tab. 14: Struktura obyvatelstva podle náboženského vyznání v obcích obvodu ORP Hlučín, okresu Opava, Moravskoslezském kraji a České republiky v roce 2001
17. Tab. 15: Struktura obyvatelstva podle sektorů ekonomické činnosti v obcích správního obvodu ORP Hlučín v letech 1991 a 2001
18. Tab. 16: Míra registrované nezaměstnanosti v obcích správního obvodu ORP Hlučín v letech 2001 - 2008

HUSTOTA ZALIDNĚNÍ

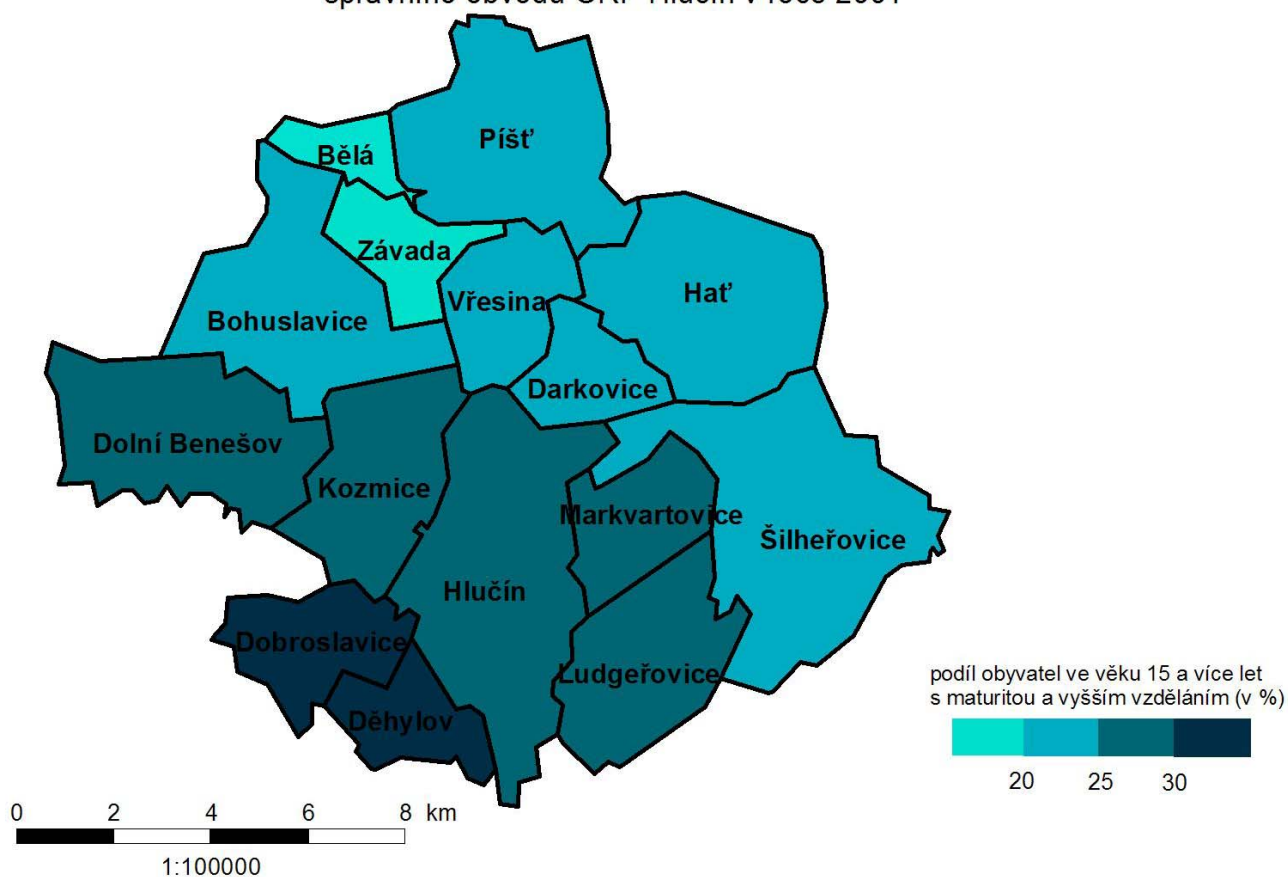
správního obvodu ORP Hlučín v roce 2007

Pramen: Český statistický úřad : *MOS - Městská a obecní statistika* [online]. 2008 [cit. 2009-03-07].
 Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0805/>; vlastní výpočty
 a zpracování

VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA OBYVATELSTVA

správního obvodu ORP Hlučín v roce 2001

Pramen: Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Opava*. Ostrava : Krajská reprezentace Ostrava, 2003. 175 s.; vlastní výpočty a zpracování

Tab. 1: Počet obyvatel v jednotlivých obcích správního obvodu ORP Hlučín v letech 1869 – 1930

	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930
Bělá	336	339	366	448	406	448	476
Bohuslavice	1 094	1 128	1 130	1 202	1 177	1 171	1 273
Darkovice	499	567	679	865	872	989	1 003
Děhylov	439	525	561	660	710	719	765
Dobroslavice	379	426	477	460	546	493	509
Dolní Benešov	2 240	2 239	2 310	2 374	2 438	2 524	2 694
Hať	1 352	1 368	1 538	1 695	1 780	1 720	1 960
Hlučín	4 711	5 034	5 298	5 652	5 729	6 218	6 685
Kozmice	905	912	954	1 007	1 070	1 113	1 252
Ludgeřovice	1 471	1 699	2 073	2 566	2 780	3 250	3 916
Markvartovice	650	806	901	955	1 059	1 204	1 335
Píšť	1 270	1 378	1 503	1 565	1 629	1 761	1 689
Šilheřovice	1 311	1 398	1 381	1 472	1 483	1 597	1 564
Vřesina	368	406	442	471	506	617	670
Závada	379	378	419	415	448	461	424
celkem	17 404	18 603	20 032	21 807	22 633	24 285	26 215
město Hlučín	4 711	5 034	5 298	5 652	5 729	6 218	6 685
zázemí města Hlučín	12 693	13 569	14 734	16 155	16 904	18 067	19 530

Pramen: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu. *Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2005*. I. díl. Praha: Český statistický úřad, 2006. 759 s.

Tab. 2: Počet obyvatel v jednotlivých obcích správního obvodu ORP Hlučín v letech 1950 - 2001

	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Bělá	504	707	745	768	724	705
Bohuslavice	1 204	1 429	1 438	1 494	1 499	1 568
Darkovice	1 090	1 207	1 159	1 186	1 177	1 217
Děhylov	673	677	654	661	678	645
Dobroslavice	380	494	535	667	672	694
Dolní Benešov	2 610	3 381	3 694	4 111	4 368	4 370
Hať	2 119	2 400	2 398	2 515	2 474	2 564
Hlučín	7 191	10 446	13 786	14 526	14 390	14 346
Kozmice	1 306	1 486	1 611	1 764	1 815	1 811
Ludgeřovice	4 065	4 544	4 525	4 603	4 505	4 595
Markvartovice	1 288	1 539	1 562	1 692	1 691	1 770
Píšť	1 693	2 029	2 075	2 097	2 094	2 097
Šilheřovice	1 547	1 771	1 558	1 567	1 554	1 520
Vřesina	796	1 069	1 170	1 262	1 261	1 315
Závada	406	515	521	572	564	576
celkem	26 872	33 694	37 431	39 485	39 466	39 793
město Hlučín	7 191	10 446	13 786	14 526	14 390	14 346
zázemí města Hlučín	19 681	23 248	23 645	24 959	25 076	25 447

Pramen: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu. *Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2005*. I. díl. Praha: Český statistický úřad, 2006. 759 s.

Tab. 3: Vývoj počtu obyvatel města Hlučín, zázemí města Hlučín, správního obvodu ORP Hlučín v letech 1869 – 2001 na základě bazických a řetězových indexů

rok	počet obyvatel města Hlučín	bazický index (%)	řetězový index (%)	počet obyvatel zázemí města Hlučín	bazický index (%)	řetězový index (%)	počet obyvatel v obvodu ORP Hlučín	bazický index (%)	řetězový index (%)
1869	4 711	100,0	100,0	12 693	100,0	100,0	17 404	100,0	100,0
1880	5 034	106,9	106,9	13 569	106,9	106,9	18 603	106,9	106,9
1890	5 298	112,5	105,2	14 734	116,1	108,6	20 032	115,1	107,7
1900	5 652	120,0	106,7	16 155	127,3	109,6	21 807	125,3	108,9
1910	5 729	121,6	101,4	16 904	133,2	104,6	22 633	130,0	103,8
1921	6 218	132,0	108,5	18 067	142,3	106,9	24 285	139,5	107,3
1930	6 685	141,9	107,5	19 530	153,9	108,1	26 215	150,6	107,9
1950	7 191	152,6	107,6	19 681	155,1	100,8	26 872	154,4	102,5
1961	10 446	221,7	145,3	23 248	183,2	118,1	33 694	193,6	125,4
1970	13 786	292,6	132,0	23 645	186,3	101,7	37 431	215,1	111,1
1980	14 526	308,3	105,4	24 959	196,6	105,6	39 485	226,9	105,5
1991	14 390	305,5	99,1	25 076	197,6	100,5	39 466	226,8	100,0
2001	14 346	304,5	99,7	25 447	200,5	101,5	39 793	228,6	100,8

Pramen: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu. *Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2005*. I. díl. Praha: Český statistický úřad, 2006. 759 s.; vlastní zpracování

Tab. 4: Vývoj počtu obyvatel v okrese Opava, Moravskoslezském kraji, České republice v letech 1869 – 2001 na základě bazických a řetězových indexů

rok	počet obyvatel v okrese Opava	bazický index (%)	řetězový index (%)	počet obyvatel v Moravskoslezském kraji	bazický index (%)	řetězový index (%)	počet obyvatel v ČR	bazický index (%)	řetězový index (%)
1869	116 346	100,0	100,0	564 203	100,0	100,0	7 565 463	100,0	100,0
1880	126 283	108,5	108,5	620 061	109,9	109,9	8 223 227	108,7	108,7
1890	133 420	114,7	105,7	677 048	120,0	109,2	8 666 456	114,6	105,4
1900	143 366	123,2	107,5	791 328	140,3	116,9	9 374 028	123,9	108,2
1910	151 686	130,4	105,8	892 795	158,2	112,8	10 076 727	133,2	107,5
1921	154 719	133,0	102,0	912 022	161,6	102,2	10 009 480	132,3	99,3
1930	164 241	141,2	106,2	992 941	176,0	108,9	10 674 240	141,1	106,6
1950	132 880	114,2	80,9	867 783	153,8	87,4	8 896 086	117,6	83,3
1961	156 275	134,3	117,6	1 028 762	182,3	118,6	9 571 531	126,5	107,6
1970	163 774	140,8	104,8	1 166 807	206,8	113,4	9 807 696	129,6	102,5
1980	176 133	151,4	107,5	1 257 090	222,8	107,7	10 291 927	136,0	104,9
1991	180 638	155,3	102,6	1 278 726	226,6	101,7	10 302 215	136,2	100,1
2001	181 405	155,9	100,4	1 265 019	224,2	98,9	10 230 060	135,2	99,3

Pramen: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu. *Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2005*. I. díl. Praha: Český statistický úřad, 2006. 759 s.; vlastní zpracování

Tab. 5: Vývoj počtu obyvatel ORP Hlučín v období 1991 - 2007

rok	střední stav obyvatel	hmp (‰)	hmú (‰)	přistěhovalí na 1000 obyvatel	vystěhovalí na 1000 obyvatel
1991	39 535	13,05	9,71	21	21
1992	39 636	11,33	9,36	19	19
1993	39 748	11,75	9,36	19	18
1994	39 837	9,39	7,58	16	16
1995	39 836	9,14	9,79	15	15
1996	39 810	8,47	8,67	15	15
1997	39 870	9,93	9,05	17	15
1998	39 937	9,16	9,72	16	15
1999	39 948	8,64	8,86	14	14
2000	39 954	8,06	9,21	15	14
2001	39 792	8,22	9,45	15	14
2002	39 717	8,36	10,32	16	17
2003	39 641	8,10	10,52	17	14
2004	39 619	8,63	10,68	17	16
2005	39 605	9,17	10,00	17	16
2006	39 666	9,08	11,04	20	15
2007	39 792	10,13	10,43	18	15

Pramen: Český statistický úřad. *Databáze demografických údajů za obce ČR* [online]. 2008 [cit. 2009-03-20]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>; vlastní výpočty zpracování

Pozn. hmp = hrubá míra porodnosti

hmú = hrubá míra úmrtnosti

Tab. 6: Vývoj počtu obyvatel České republiky v období 1991 - 2007

rok	narození	zemřelí	přistěhovalí	vystěhovalí	přirozený přírůstek	migrační přírůstek	celkový přírůstek
1991	129 850	124 290	14 096	11 220	5 064	2 876	7 940
1992	122 142	120 337	19 072	7 291	1 368	11 781	13 149
1993	121 470	118 185	12 900	7 424	2 840	5 476	8 316
1994	106 915	117 373	10 207	265	-10 794	9 942	-852
1995	96 397	117 913	10 540	541	-21 816	9 999	-11 817
1996	90 763	112 782	10 857	728	-22 336	10 129	-12 207
1997	90 930	112 744	12 880	805	-22 087	12 075	-10 012
1998	90 829	109 527	10 729	1 241	-18 992	9 488	-9 504
1999	89 774	109 768	9 910	1 136	-20 297	8 774	-11 523
2000	91 169	109 001	7 802	1 263	-18 091	6 539	-11 552
2001	90 978	107 755	12 918	21 469	-17 040	-8 551	-25 591
2002	93 047	108 243	44 679	32 389	-15 457	12 290	-3 167
2003	93 957	111 288	60 015	34 226	-17 603	25 789	8 186
2004	97 929	107 177	53 453	34 818	-9 513	18 635	9 122
2005	102 498	107 938	60 294	24 065	-5 727	36 229	30 502
2006	106 130	104 441	68 183	33 463	1 390	34 720	36 110
2007	114 947	104 636	104 445	20 500	9 996	83 945	93 941

Pramen: Český statistický úřad. *Demografická ročenka krajů České republiky 1991-2003* [online]. 2004 , 28. 10. 2006 [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW:

<http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/publ/4027-04-1991_2003>. Český statistický úřad.

Demografická ročenka krajů 1998 až 2007 [online]. 2008 , 3. 8. 2008

[cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/p/4027-08>>.

Tab. 7: Vývoj počtu obyvatel České republiky v období 1991 – 2007

rok	střední stav obyvatel	hmp (‰)	hmú (‰)	přistěhovalí na 1000 obyvatel	vystěhovalí na 1000 obyvatel
1991	10 308 682	12,60	12,06	1	1
1992	10 317 807	11,84	11,66	2	1
1993	10 330 607	11,76	11,44	1	1
1994	10 336 162	10,34	11,36	1	0
1995	10 330 759	9,33	11,41	1	0
1996	10 315 353	8,80	10,93	1	0
1997	10 303 642	8,83	10,94	1	0
1998	10 294 943	8,82	10,64	1	0
1999	10 282 784	8,73	10,67	1	0
2000	10 272 503	8,88	10,61	1	0
2001	10 224 192	8,90	10,54	1	2
2002	10 200 774	9,12	10,61	4	3
2003	10 201 651	9,21	10,91	6	3
2004	10 206 923	9,59	10,50	5	3
2005	10 234 092	10,02	10,55	6	2
2006	10 266 646	10,34	10,17	7	3
2007	10 322 689	11,14	10,14	10	2

Pramen: Český statistický úřad. *Demografická ročenka krajů České republiky 1991-2003* [online]. 2004 , 28. 10. 2006 [cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW:

<http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/publ/4027-04-1991_2003>. ; vlastní výpočty a zpracování Český statistický úřad. *Demografická ročenka krajů 1998 až 2007* [online]. 2008 , 3. 8. 2008

[cit. 2009-03-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/p/4027-08>>. ; vlastní výpočty a zpracování

Pozn. hmp = hrubá míra porodnosti

hmú = hrubá míra úmrtnosti

Tab. 8: Struktura obyvatel podle věku v obcích správního obvodu ORP Hlučín v roce 2001

název obce	počet obyvatel	ve věku						index stáří %
		0 - 14		15 - 64		65+		
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	
Bělá	705	705	16,0	486	68,9	106	15,0	93,8
Bohuslavice	1 568	1 568	18,4	1 074	68,5	206	13,1	71,5
Darkovice	1 217	1 217	18,0	826	67,9	172	14,1	78,5
Děhylov	645	645	15,5	460	71,3	85	13,2	85,0
Dobroslavice	694	694	15,4	489	70,5	98	14,1	91,6
Dolní Benešov	4 370	4 370	17,9	3 112	71,2	477	10,9	61,1
Hať	2 564	2 564	18,1	1 772	69,1	329	12,8	71,1
Hlučín	14 346	14 346	16,2	10 301	71,8	1 727	12,0	74,5
Kozmice	1 811	1 811	16,1	1 268	70,0	252	13,9	86,6
Ludčeřovice	4 595	4 595	14,8	3 224	70,2	689	15,0	101,0
Markvartovice	1 770	1 770	16,8	1 228	69,4	244	13,8	81,9
Píšť	2 097	2 097	16,2	1 458	69,5	299	14,3	87,9
Šilheřovice	1 520	1 520	17,4	1 062	69,9	193	12,7	72,8
Vřesina	1 315	1 315	17,5	907	69,0	178	13,5	77,4
Závada	576	576	15,8	414	71,9	71	12,3	78,0
obvod ORP Hlučín	39 793	39 793	16,6	28 081	70,6	5 126	12,9	77,8

Pramen: Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Opava*. Ostrava : Krajská reprezentace Ostrava, 2003. 175 s.; vlastní výpočty a zpracování

Tab. 9: Struktura obyvatel podle věku v obcích správního obvodu ORP Hlučín v roce 2007

název obce	počet obyvatel	ve věku						index stáří %
		0 - 14		15 - 64		65+		
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	
Bělá	693	83	12,0	482	69,6	128	18,5	154,2
Bohuslavice	1 607	261	16,2	1 119	69,6	227	14,1	87,0
Darkovice	1 260	188	14,9	889	70,6	183	14,5	97,3
Děhylov	664	83	12,5	483	72,7	98	14,8	118,1
Dobroslavice	727	97	13,3	519	71,4	111	15,3	114,4
Dolní Benešov	4 203	585	13,9	3 007	71,5	611	14,5	104,4
Hať	2 539	352	13,9	1 824	71,8	363	14,3	103,1
Hlučín	14 232	2 060	14,5	10 003	70,3	2 169	15,2	105,3
Kozmice	1 793	231	12,9	1 275	71,1	287	16,0	124,2
Ludčeřovice	4 683	635	13,6	3 224	68,8	824	17,6	129,8
Markvartovice	1 840	269	14,6	1 297	70,5	274	14,9	101,9
Píšť	2 090	294	14,1	1 456	69,7	340	16,3	115,6
Šilheřovice	1 587	266	16,8	1 096	69,1	225	14,2	84,6
Vřesina	1 359	193	14,2	961	70,7	205	15,1	106,2
Závada	583	93	16,0	401	68,8	89	15,3	95,7
obvod ORP Hlučín	39 860	5 690	14,3	28 036	70,3	6 134	15,4	107,8

Pramen: Český statistický úřad : *MOS - Městská a obecní statistika* [online]. 2008 [cit. 2009-03-30].

Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0805/>

Tab. 10: Struktura obyvatel podle pohlaví v obcích správního obvodu ORP Hlučín v roce 2001 a 2007

obec	2001				2007			
	počet obyvatel	muži	ženy	index feminity (‰)	počet obyvatel	muži	ženy	index feminity (‰)
Bělá	705	342	363	1 061,4	693	335	358	1 068,7
Bohuslavice	1 568	775	793	1 023,2	1 607	802	805	1 003,7
Darkovice	1 217	594	623	1 048,8	1 260	607	653	1 075,8
Děhylov	645	318	327	1 028,3	664	330	334	1 012,1
Dobroslavice	694	337	357	1 059,3	727	350	377	1 077,1
Dolní Benešov	4 370	2 170	2 200	1 013,8	4 203	2 077	2 126	1 023,6
Hať	2 564	1 234	1 330	1 077,8	2 539	1 224	1 315	1 074,3
Hlučín	14 346	6 950	7 396	1 064,2	14 232	6 915	7 317	1 058,1
Kozmice	1 811	875	936	1 069,7	1 793	866	927	1 070,4
Ludgeřovice	4 595	2 266	2 329	1 027,8	4 683	2 320	2 363	1 018,5
Markvartovice	1 770	878	892	1 015,9	1 840	909	931	1 024,2
Píšť	2 097	1 033	1 064	1 030,0	2 090	1 034	1 056	1 021,3
Šilheřovice	1 520	752	768	1 021,3	1 587	778	809	1 039,8
Vřesina	1 315	646	669	1 035,6	1 359	663	696	1 049,8
Závada	576	289	287	993,1	583	279	304	1 089,6
obvod ORP Hlučín	39 793	19 459	20 334	1 045,0	39 860	19 489	20 371	1 045,3

Pramen: Český statistický úřad. *Datové publikace : Základní informace o České republice, krajích, okresech a obcích* [online]. 2005 , 19. 11. 2007 [cit. 2009-03-30]. Dostupný z WWW:

<http://www.czso.cz/sldb/sldb.nsf/i/vysledky_sldb_2001>; vlastní výpočty a zpracování

Český statistický úřad : *MOS - Městská a obecní statistika* [online]. 2008 [cit. 2009-03-30]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0805/>; vlastní výpočty a zpracování

Tab. 11: Národnostní podíl obyvatel v obcích správního obvodu ORP Hlučín, okresu Opava, Moravskoslezského kraje a České republiky v roce 1991

	národnost (%)							
	česká	moravská	slezská	slovenská	polská	německá	romská	ostatní
Bělá	54,6	6,9	37,3	0,4	0,0	0,6	0,0	0,1
Bohuslavice	72,3	10,3	14,4	0,9	0,3	1,9	0,0	0,0
Darkovice	78,2	16,5	2,8	1,1	0,7	0,8	0,0	0,0
Děhylov	83,7	8,4	4,0	3,6	0,3	0,0	0,0	0,0
Dobroslavice	součást Hlučína							
Dolní Benešov	80,1	5,9	11,2	1,6	0,1	1,1	0,0	0,0
Hať	75,0	5,5	16,5	1,3	0,4	1,3	0,0	0,0
Hlučín	81,5	6,9	6,6	3,3	0,3	1,0	0,2	0,2
Kozmice	součást Hlučína							
Ludgeřovice	82,7	6,7	7,9	1,4	0,0	1,2	0,0	0,1
Markvartovice	86,0	4,5	7,1	1,6	0,1	0,6	0,0	0,1
Píšť	77,0	6,0	14,7	0,6	0,5	0,9	0,0	0,1
Šilheřovice	86,0	4,1	5,3	2,4	0,6	1,0	0,5	0,1
Vřesina	80,6	7,8	9,3	1,3	0,1	0,9	0,0	0,1
Závada	80,1	4,4	11,4	2,1	0,0	2,0	0,0	0,0
obvod ORP Hlučín	80,3	6,8	9,1	2,2	0,3	1,0	0,1	0,1
okres Opava	79,4	5,7	11,2	2,2	0,2	0,9	0,3	0,1
Moravskoslezský kraj	74,0	15,4	2,1	4,5	3,6	0,3	0,4	1,3
Česká republika	81,2	13,2	0,4	3,1	0,6	0,5	0,3	0,7

Pramen: Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 1991 : Okres Opava*. Opava : Okresní statistická správa, 1992. 74 s.

Český statistický úřad. *PRAMENNÉ DÍLO 1991 - OBYVATELSTVO V DATECH* [online]. 2007 [cit. 2009-04-22]. Dostupný z WWW:

<http://www.czso.cz/sldb/sldb.nsf/i/seznam_tabulek_obyvatelstvo>.

Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 1991 : Severomoravský kraj*. Ostrava : Krajská statistická správa, 253 s.

Tab. 12: Národnostní podíl obyvatel v obcích správního obvodu ORP Hlučín, okresu Opava, Moravskoslezského kraje a České republiky v roce 2001

	národnost (%)							
	česká	moravská	slezská	slovenská	polská	německá	romská	ostatní
Bělá	88,8	4,0	4,5	0,7	0,0	1,3	0,0	0,7
Bohuslavice	89,0	2,2	3,1	0,4	0,2	1,4	0,0	3,7
Darkovice	87,0	2,8	4,4	1,2	0,3	1,9	0,0	2,4
Děhylov	92,6	1,7	1,2	2,2	0,5	0,2	0,0	1,7
Dobroslavice	95,7	0,4	0,1	1,4	0,0	1,0	0,0	1,3
Dolní Benešov	89,4	1,6	3,3	1,2	0,1	2,1	0,0	2,3
Hať	90,1	2,3	2,4	0,5	0,4	1,4	0,0	2,8
Hlučín	89,3	2,0	1,8	1,9	0,2	1,4	0,2	3,2
Kozmice	88,0	2,2	3,7	1,9	0,1	1,5	0,0	2,7
Ludgeřovice	91,3	1,6	1,7	1,1	0,2	2,3	0,0	1,9
Markvartovice	89,7	1,4	2,4	0,7	0,1	1,1	0,0	4,6
Píšť	89,7	2,2	3,4	0,5	0,6	2,8	0,0	0,9
Šilheřovice	89,7	1,4	2,5	2,0	0,3	1,6	0,4	2,2
Vřesina	92,3	2,6	2,9	0,8	0,2	0,6	0,0	0,5
Závada	88,4	0,9	4,0	1,2	0,0	0,9	0,0	4,7
obvod ORP Hlučín	89,7	1,9	2,4	1,4	0,2	1,6	0,1	2,6
okres Opava	91,1	1,4	2,5	1,3	0,2	1,2	0,1	2,2
Moravskoslezský kraj	87,2	2,3	0,8	3,4	3,1	0,3	0,1	2,8
Česká republika	90,4	3,7	0,1	1,9	0,5	0,4	0,1	2,9

Pramen: Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Opava*. Ostrava : Krajská reprezentace Ostrava, 2003. 175 s.; vlastní výpočty a zpracování

Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 : Moravskoslezský kraj*. Ostrava : ČSÚ, Krajská reprezentace Ostrava, 2003. 203 s.

Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 - Pramenné dílo* [online]. 2005 , 26. 10. 2006 [cit. 2009-04-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/kapitola/4132-05--3002>>; vlastní výpočty a zpracování

Tab. 13: Struktura obyvatelstva podle náboženského vyznání v obcích obvodu ORP Hlučín, okrese Opava a České republice v roce 1991

	věřící (%)	z toho:				nevěřící (%)	nezjištěno (%)
		římskokatolická církev (%)	českoslov. husitská církev (%)	evangelická církev (%)	ostatní církve (%)		
Bělá	95,4	99,6	0,3	0,0	0,1	1,7	2,9
Bohuslavice	95,5	99,7	0,1	0,3	0,0	1,0	3,5
Darkovice	92,4	99,6	0,0	0,3	0,1	1,6	5,9
Děhylov	58,0	98,2	1,0	0,8	0,0	25,4	16,7
Dobroslavice	součást Hlučína						
Dolní Benešov	83,4	99,2	0,0	0,4	0,4	9,4	7,2
Hať	93,0	98,9	0,1	0,5	0,6	3,2	3,8
Hlučín	72,4	97,4	0,6	1,4	0,6	16,6	11,0
Kozmice	součást Hlučína						
Ludgeřovice	84,9	98,8	0,2	0,5	0,5	8,1	7,0
Markvartovice	90,4	99,3	0,1	0,5	0,1	4,7	4,9
Píšť	92,1	99,6	0,1	0,2	0,2	4,4	3,5
Šilheřovice	87,3	98,9	0,1	0,8	0,2	9,0	3,7
Vřesina	89,6	99,2	0,1	0,6	0,1	4,6	5,8
Závada	95,6	97,4	0,2	0,0	2,4	0,2	4,3
obvod ORP Hlučín	81,2	98,5	0,3	0,8	0,5	10,8	8,0
okres Opava	67,0	97,5	0,5	1,1	0,8	21,4	11,6
Česká republika	43,9	88,9	3,9	5,3	1,8	39,9	16,2

Pramen: Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 1991 : Okres Opava*. Opava : Okresní statistická správa, 1992. 74 s.

Český statistický úřad. *PRAMENNÉ DÍLO 1991 - OBYVATELSTVO V DATECH* [online]. 2007 [cit. 2009-04-22]. Dostupný z WWW:

<http://www.czso.cz/sldb/sldb.nsf/i/seznam_tabulek_obyvatelstvo>.

Pozn. českoslov. = československá

Tab. 14: Struktura obyvatelstva podle náboženského vyznání v obcích obvodu ORP Hlučín, okrese Opava, Moravskoslezském kraji a České republice v roce 2001

	věřící (%)	z toho:				nevěřící (%)	nezjištěno (%)
		římskokatolická církev (%)	českoslov. husitská církev (%)	evangelická církev (%)	ostatní církve (%)		
Bělá	91,2	98,8	0,2	0,3	0,8	6,4	2,4
Bohuslavice	93,0	98,4	0,1	0,0	1,5	3,6	3,4
Darkovice	84,9	98,1	0,0	0,1	1,8	9,0	6,2
Děhylov	46,0	86,5	1,0	0,3	14,0	42,8	11,2
Dobroslavice	46,8	92,9	0,9	2,2	4,0	37,3	15,9
Dolní Benešov	78,4	96,5	0,0	0,2	3,4	15,7	5,9
Hať	85,8	97,2	0,2	0,1	2,5	9,4	4,9
Hlučín	58,7	93,2	0,4	0,6	6,2	32,9	8,4
Kozmice	83,0	93,9	0,0	0,3	5,9	13,7	3,3
Ludgeřovice	73,7	95,5	0,2	0,1	4,3	20,9	5,4
Markvartovice	79,0	97,4	0,0	0,0	2,6	13,6	7,4
Píšť	84,6	97,3	0,1	0,1	2,6	10,5	4,9
Šilheřovice	83,5	95,7	0,0	0,5	3,9	14,1	2,4
Vřesina	83,3	97,6	0,2	0,4	1,9	13,5	3,3
Závada	91,8	94,1	0,0	0,4	5,5	4,3	3,8
obvod ORP Hlučín	72,3	95,4	0,2	0,3	4,0	21,3	6,4
okres Opava	57,2	93,2	0,4	0,9	5,9	35,8	7,0
Moravskoslezský kraj	40,2	80,9	1,7	4,4	12,9	52,3	7,5
Česká republika	32,1	83,4	3,0	4,1	9,5	59,0	8,8

Pramen: Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Opava*. Ostrava : Krajská reprezentace Ostrava, 2003. 175 s.; vlastní výpočty a zpracování

Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 : Moravskoslezský kraj*. Ostrava : ČSÚ, Krajská reprezentace Ostrava, 2003. 203 s.; vlastní výpočty a zpracování

Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 - Pramenné dílo* [online]. 2005 , 26. 10. 2006 [cit. 2009-04-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/kapitola/4132-05--3002>>; vlastní výpočty a zpracování

Pozn. českoslov. = československá

Tab. 15: Struktura obyvatelstva podle sektorů ekonomické činnosti v obcích správního obvodu ORP Hlučín v letech 1991 a 2001

	rok 1991			rok 2001		
	primér (%)	sekundér (%)	terciér (%)	primér (%)	sekundér (%)	terciér (%)
Bělá	5,8	73,8	20,3	3,2	58,9	37,9
Bohuslavice	14,0	56,8	29,2	5,1	51,9	42,9
Darkovice	7,7	60,3	32,0	3,2	52,4	44,3
Děhylov	16,8	45,2	38,1	4,2	40,8	55,0
Dobroslavice	součást Hlučína			1,7	43,6	54,7
Dolní Benešov	8,1	67,4	24,5	2,3	57,9	39,8
Hať	12,0	57,9	30,1	4,3	49,2	46,6
Hlučín	5,3	53,2	41,5	1,8	41,9	56,3
Kozmice	součást Hlučína			2,8	48,6	48,6
Ludgeřovice	3,3	58,1	38,6	1,9	43,5	54,7
Markvartovice	7,1	58,1	34,8	1,3	47,9	50,8
Píšť	10,4	57,4	32,2	4,6	54,6	40,8
Šilheřovice	13,2	48,9	37,9	5,4	41,3	53,3
Vřesina	9,7	58,0	32,3	4,0	50,6	45,3
Závada	13,0	63,6	23,3	4,8	57,5	37,7
obvod ORP Hlučín	7,3	56,8	35,9	3,4	49,4	47,3

Pramen: Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 1991 : Okres Opava*. Opava : Okresní statistická správa, 1992. 74 s.

Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Opava*. Ostrava : Krajská reprezentace Ostrava, 2003. 175 s.; vlastní výpočty a zpracování

Tab. 16: Míra registrované nezaměstnanosti v obcích správního obvodu ORP Hlučín v letech 2001 - 2008

obec	míra nezaměstnanosti (%)							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Bělá	18,6	15,1	16,1	17,0	14,6	11,8	8,0	6,8
Bohuslavice	10,6	10,7	11,6	11,2	8,6	10,0	6,6	6,6
Darkovice	13,4	13,2	10,2	12,6	10,7	8,3	7,1	5,7
Děhylov	9,0	6,6	9,8	10,8	9,6	9,3	5,7	5,7
Dobroslavice	12,8	11,6	11,6	11,0	8,4	7,8	7,2	6,1
Dolní Benešov	10,7	13,1	12,8	12,2	10,8	9,6	7,0	6,4
Hať	17,2	17,4	16,4	15,4	12,3	11,4	7,1	6,8
Hlučín	15,4	16,0	16,5	15,5	13,4	11,6	8,1	7,6
Kozmice	14,1	13,7	14,4	11,4	11,0	10,5	8,5	6,6
Ludgeřovice	11,8	13,3	13,2	12,3	10,2	8,8	7,1	6,4
Markvartovice	13,3	14,2	15,3	13,0	11,3	10,3	8,4	7,6
Píšť	13,4	14,3	13,4	12,3	9,9	7,4	6,3	6,2
Šilheřovice	14,0	14,7	14,7	14,4	11,2	8,5	8,7	7,0
Vřesina	13,3	13,0	11,5	12,5	12,5	10,4	8,7	5,1
Závada	18,5	17,0	21,3	18,0	15,8	10,7	11,4	9,6
obvod ORP Hlučín	13,8	14,4	14,6	13,7	11,7	10,2	7,6	6,9

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska* [online]. [cit. 2009-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>. ; vlastní zpracování